2024/2474

20.9.2024

ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2024/2474

ze dne 5. dubna 2024

o režimech podpory SA.50787 (2021/C) (ex 2018/N) a SA.50837 (2021/C) (ex 2018/N) zavedených Českem ve prospěch velkých podniků, které působí v oblasti zemědělské prvovýroby

(oznámeno pod číslem C(2024) 2096)

(Pouze české znění je závazné)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 108 odst. 2 první pododstavec této smlouvy,

poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek v souladu s čl. 108 odst. 2 prvním pododstavcem Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) ([1]), a s ohledem na tyto připomínky,

vzhledem k těmto důvodům:

1. POSTUP

(1) Dopisem ze dne 29. března 2018 oznámilo Česko Komisi režim podpory SA.50787 (2018/N). Komise požádala o další informace dopisy ze dne 22. května 2018, ze dne 19. července 2018, ze dne 8. října 2018, ze dne 17. prosince 2018, ze dne 6. března 2019, ze dne 28. května 2019 a ze dne 6. května 2020. České orgány předložily dodatečné informace v dopisech ze dne 21. června 2018, ze dne 20. srpna 2018, ze dne 8. listopadu 2018, ze dne 18. ledna 2019 a ze dne 29. května 2020.

(2) Dopisem ze dne 6. dubna 2018 oznámilo Česko režim podpory SA.50837 (2018/N). Komise požádala o další informace dopisy ze dne 1. června 2018, ze dne 14. srpna 2018, ze dne 8. října 2018, ze dne 17. prosince 2018, ze dne 6. března 2019, ze dne 28. května 2019 a ze dne 6. května 2020. České orgány předložily další informace v dopisech ze dne 21. června 2018, ze dne 13. září 2018, ze dne 8. listopadu 2018, ze dne 18. ledna 2019, ze dne 29. března 2019 a ze dne 29. května 2020.

(3) Dopisem ze dne 6. března 2019 Komise informovala české orgány o svém rozhodnutí převést tato dvě oznámení do registru neohlášených opatření podpory, jelikož daná podpora byla poskytnuta před oznámením režimů podpory Komisi. Zároveň se Komise rozhodla tyto věci pro účely jejich posouzení spojit, jelikož jejich předmět je totožný.

(4) Dopisem ze dne 12. ledna 2021 Komise Česku sdělila, že se s ohledem na podporu poskytnutou velkým podnikům před přijetím rozhodnutí K(2021) 41 v konečném znění ze dne 12. ledna 2021 ([2]) (dále jen „rozhodnutí o zahájení řízení“) a na jeho oznámení českým orgánům rozhodla zahájit řízení podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování EU. Zároveň se Komise rozhodla nevznést námitky proti podpoře, která bude poskytnuta na základě obou režimů SA.50787 a SA.50837 po přijetí rozhodnutí o zahájení řízení a jeho oznámení českým orgánům, neboť tato podpora je slučitelná s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU.

(5) Rozhodnutí Komise zahájit řízení podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování EU bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ([3]). Komise vyzvala zúčastněné strany a Česko k podání připomínek.

([1]) Výzva k podání připomínek podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie, státní podpora SA.50787 (2019/NN) (ex 2018/N) a SA.50837 (2019/NN) (ex 2018/N) (Úř. věst. C 60, 19.2.2021, s. 39).
([2]) Úř. věst. C 60, 19.2.2021, s. 39.
([3]) Viz poznámka pod čarou č. 2.

(6) Komise obdržela pět připomínek zúčastněných stran. Předala je Česku, které mělo příležitost se k nim vyjádřit. Komise rovněž stejným dopisem vyzvala české orgány, aby poskytly aktuální informace o stavu řízení o navrácení podpory, která české orgány zahájily, zejména o souvisejících soudních řízeních ([4]). Česko předložilo své připomínky dopisem ze dne 23. května 2022.

(7) Dopisem ze dne 15. června 2022 Komise požádala o další vysvětlení, pokud jde o rozhodnutí vydaná vnitrostátním soudem týkající se navrácení podpory poskytnuté před oznámením rozhodnutí Komise o zahájení řízení českým orgánům. České orgány odpověděly dopisem ze dne 24. srpna 2022.

2. PODROBNÝ POPIS REŽIMU PODPORY

2.1. Oblast působnosti rozhodnutí

(8) Toto rozhodnutí se vztahuje na podporu, která byla protiprávně poskytnuta velkým podnikům na restrukturalizaci ovocných sadů a na vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách před oznámením režimů SA.50787 a SA.50837.

(9) Oznámené režimy jsou tyto:

a) SA.50787 (2021/C) (ex 2018/N): Podpora restrukturalizace ovocných sadů;

b) SA.50837 (2021/C) (ex 2018/N): Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách.

(10) Česko hodlalo těmito dvěma oznámeními nahradit stávající opatření podpory SA.46621 (2016/XA) a SA.46972 (2016/XA), vyňatá na základě nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ([5]), aby rozšířilo skupinu způsobilých příjemců o velké podniky. Za tímto účelem měly režimy podpory po schválení Komisí nahradit tyto blokově vyňaté režimy.

2.2. Společné rysy obou režimů

2.2.1. *Cíl*

(11) Oznámením SA.50787 (2021/C) (ex 2018/N) se české orgány zaměřily na poskytování podpory na výsadbu ovocných sadů pěstovaných v souladu s metodou integrované produkce.

(12) Oznámením SA.50837 (2021/C) (ex 2018/N) se české orgány zaměřily na poskytnutí podpory na vybudování funkční kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách v Česku.

2.2.2. *Doba trvání*

(13) Vyňatý režim podpory SA.46621 (2016/XA) byl v platnosti od 17. října 2016. Vyňatý režim podpory SA.46972 (2016/XA) byl v platnosti od 7. prosince 2016. Oba vyňaté režimy podpory byly dne 12. ledna 2021 nahrazeny oznámenými režimy podpory SA.50787 a SA.50837.

(14) Rozhodnutím o zahájení řízení byly oba oznámené režimy podpory SA.50787 a SA.50837 schváleny do budoucna až do 31. prosince 2024.

2.2.3. *Příjemci*

(15) V rámci obou režimů SA.50787 a SA.50837 může být podpora poskytnuta podnikům jakékoli velikosti, které působí v oblasti zemědělské prvovýroby.

([4]) V průběhu předběžného řízení české orgány potvrdily, že na vnitrostátní úrovni byla zahájena řízení o navrácení podpory u velkých příjemců, kteří obdrželi podporu na základě blokově vyňatých režimů. Ke dni 29. května 2020 nebyla navrácena žádná podpora, a to vzhledem k tomu, že se dotčení příjemci se svými věcmi obrátili na soud.

([5]) Nařízení Komise (EU) č. 702/2014 ze dne 25. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem (Úř. věst. L 193, 1.7.2014, s. 1).

2.2.4. *Právní základ*

(16) Právní základ obou režimů SA.50787 a SA.50837 i předchozích blokově vyňatých režimů podpory SA.46621 (2016/XA) a SA.46972 (2016/XA) tvoří tyto právní předpisy:

1) zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů,

2) zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství (dále jen „Zásady pro poskytování dotací").

2.2.5. *Rozpočet*

(17) Celkový rozpočet režimu podpory SA.50787 (2021/C) činí 1 400 milionů CZK (přibližně 52,4 milionu EUR ([6])).

(18) Celkový rozpočet režimu podpory SA.50837 (2021/C) činí 560 milionů CZK (přibližně 21 milionů EUR ([7])).

(19) Oba režimy podpory jsou financovány ze státního rozpočtu. Podpora je poskytována ve formě přímých dotací. Orgánem poskytujícím podporu u obou režimů je Státní zemědělský intervenční fond.

2.3. **Popis režimu podpory SA.50787 (2021/C)**

(20) Podpora v rámci tohoto režimu podpory může být poskytnuta na nově vysazené ovocné sady v Česku mimo území hlavního města Prahy. Podpora se poskytuje v roce výsadby.

(21) Podpora může být poskytnuta na výsadbu ovocných odrůd uvedených v tabulce v interpretačním dokumentu dotačního programu a pěstovaných v systému integrované produkce, u nichž nejsou překročeny stanovené mezní hodnoty těžkých kovů ([8]).

(22) Způsobilé pro podporu jsou tyto náklady:

1) náklady na přípravné práce: zásobní hnojení pozemku, příprava půdy (hluboká orba, kultivace, hnojení, příprava před výsadbou), příprava projektu (výběr odrůd, opylovači, stanovení směru sponu, geometrická orientace pozemku), oplocení, dimenzování výsadby, příprava jam;

2) náklady na sadbový materiál, včetně nákladů na dopravu na pozemek určený k výsadbě a krátkodobé skladování;

3) náklady na přípravu sadbového materiálu na výsadbu a náklady na výsadbu;

4) náklady na chrániče a jejich montáž, drátěnky a jejich instalaci, opěrné kůly a vyvazování v roce výsadby.

(23) Podporu lze poskytnout až do výše 50 % způsobilých nákladů a v těchto maximálních částkách:

1) až do výše 240 000 CZK/ha (cca 9 000 EUR ([9])) ovocného sadu osázeného způsobilými druhy jabloní, hrušní, meruněk, broskvoní, slivoní, třešní a višní na ploše alespoň 1 ha na odrůdu, s minimálním počtem stromů 800 ks/ha;

2) až do výše 120 000 CZK/ha (cca 4 500 EUR ([10])) ovocného sadu osázeného způsobilými druhy jabloní, hrušní, meruněk, broskvoní, slivoní, třešní a višní na ploše alespoň 1 ha na odrůdu, s minimálním počtem stromů 400 ks/ha;

3) až do výše 60 000 CZK/ha (cca 2 250 EUR ([11])) ovocného sadu osázeného způsobilými druhy malého ovoce (rybíz, angrešt, maliny) na ploše alespoň 0,5 ha na odrůdu. Minimální množství sazenic musí být 3 000 ks/ha.

([6]) Směnný kurz CZK/EUR k 17. září 2020: 1 CZK = 0,03743 EUR.
([7]) Směnný kurz CZK/EUR k 17. září 2020: 1 CZK = 0,03743 EUR.
([8]) Viz 25. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.
([9]) Směnný kurz CZK/EUR k 17. září 2020: 1 CZK = 0,03743 EUR.
([10]) Směnný kurz CZK/EUR k 17. září 2020: 1 CZK = 0,03743 EUR.
([11]) Směnný kurz CZK/EUR k 17. září 2020: 1 CZK = 0,03743 EUR.

(24) Investice v rámci tohoto režimu mají za účel zlepšit celkovou výkonnost a udržitelnost zemědělských podniků.

(25) V Programu rozvoje venkova České republiky na období 2014–2020 nebylo stejné opatření uvedeno. Přestože Program rozvoje venkova obsahuje opatření s názvem „Integrovaná produkce ovoce“, tato dvě opatření se podle českých orgánů nepřekrývají, nýbrž doplňují. Zatímco státní podpora se poskytuje na výsadbu ovocných sadů, financování v rámci opatření na rozvoj venkova bylo poskytnuto na již existující sady. Žadatelé mohli žádat jak o státní podporu na novou výsadbu ovocných sadů, tak o následné financování v rámci Programu rozvoje venkova na jejich údržbu. V tom případě museli předložit dvě půdní analýzy dosvědčující dodržení mezních hodnot obsahu chemických látek.

(26) Komise zjistila, že režim je v souladu s cíli Programu rozvoje venkova České republiky na období 2014–2020, konkrétně s cílem přispět k posílení konkurenceschopnosti zemědělské prvovýroby a zlepšit kvalitu produktů prvovýroby (92. a 93. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení). Kromě toho Komise dospěla k závěru, že podpora má pozitivní dopad na životní prostředí, neboť metoda integrované produkce snižuje množství těžkých kovů v půdě (94. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení).

2.4. **Popis režimu podpory SA.50837 (2021/C)**

(27) V rámci tohoto režimu lze poskytnout podporu na tyto náklady:

1) nákup, včetně nákupu na leasing, strojů a vybavení až do tržní hodnoty majetku;

2) režijní náklady spojené s výdaji uvedenými v předchozím bodě.

(28) Podporu lze poskytnout až do výše 50 % způsobilých nákladů a příjemci mohou získat až 72 000 CZK (asi 2 700 EUR ([12])) na hektar vybudované kapkové závlahy.

(29) Investice podpořené v rámci tohoto režimu se netýkají vylepšení existujícího zavlažovacího zařízení nebo prvků zavlažovacího systému, nýbrž jen nově vybudovaných zařízení kapkové závlahy.

(30) V souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ([13]) oznámilo Česko Komisi plán povodí pro celou oblast, v níž jsou investice vynakládány, jakož i pro jakoukoli jinou oblast, jejíž životní prostředí může být investicí ovlivněno. V příslušném programu opatření byla upřesněna opatření, která jsou prováděna podle plánu povodí v souladu s článkem 11 uvedené směrnice a která mají význam pro odvětví zemědělství.

(31) Podle českých orgánů mohou investice, na které se tento režim podpory vztahuje, vést k čistému zvětšení zavlažované plochy a mají vliv na daný útvar podzemních nebo povrchových vod. V této souvislosti české orgány potvrdily, že investice nemají vliv na útvary podzemních nebo povrchových vod, jejichž stav byl v příslušném plánu povodí označen za horší než dobrý z důvodů souvisejících s množstvím vody.

(32) Tento režim má podle českých orgánů pozitivní dopad na životní prostředí, jelikož metoda kapkové závlahy ve srovnání s jinými typy závlahy vede k úsporám vody. Očekává se, že se díky kapkové závlaze ušetří nejméně 30 % vody, což umožní bojovat proti suchu, a tím se zlepší stabilita produkce, zvýší její kvalita a současně se sníží spotřeba vody.

(33) České orgány potvrdily, že environmentální analýza musí prokázat, že podporované investice nebudou mít žádný negativní dopad na životní prostředí. Z toho důvodu je každá žádost o podporu posuzována jednotlivě.

([12]) Směnný kurz CZK/EUR k 17. září 2020: 1 CZK = 0,03743 EUR.

([13]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1).

(34) Poskytnutí podpory je podmíněno předložením povolení k nakládání s vodami vydaného příslušným vodohospodářským orgánem, který mimo jiné posuzuje dopady projektu na různé složky životního prostředí.

(35) Poskytnutí podpory je dále podmíněno zavedením měření spotřeby vody na úrovni podporované investice.

(36) České orgány se zavázaly, že v povodí, kde se investice realizuje, zajistí, aby byl odpovídající podíl různých způsobů využívání vody k úhradě nákladů na vodohospodářské služby využívané v odvětví zemědělství v souladu s čl. 9 odst. 1 první odrážkou směrnice 2000/60/ES, a případně zohlední sociální, environmentální a hospodářské dopady této úhrady, jakož i geografické a klimatické podmínky dotčeného regionu nebo dotčených regionů.

(37) Komise zjistila, že režim je v souladu s cíli Programu rozvoje venkova České republiky na období 2014–2020, konkrétně s cílem přispět k posílení konkurenceschopnosti zemědělské prvovýroby a zlepšit kvalitu produktů prvovýroby (92. a 93. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení). Kromě toho Komise dospěla k závěru, že podpora má pozitivní dopad na životní prostředí, neboť metoda integrované produkce snižuje množství těžkých kovů v půdě (94. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení).

3. DŮVODY PRO ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ

3.1. Protiprávnost režimů podpory

(38) Režim podpory SA.50787 byl Komisi oznámen dne 29. března 2018 a režim SA.50837 dne 6. dubna 2018. České orgány potvrdily, že byly zavedeny již před jejich oznámením.

(39) Vzhledem k tomu, že Česko nesplnilo svou povinnost podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU, Komise v rozhodnutí o zahájení řízení ([14]) konstatovala, že podpora již poskytnutá velkým podnikům před oznámením režimů SA.50787 a SA.50837 představuje novou podporu, kterou Komise považuje za protiprávní podporu ve smyslu čl. 1 písm. f) nařízení Rady (EU) 2015/1589 ([15]).

3.2. Slučitelnost podpory s vnitřním trhem

(40) V souladu s čl. 107 odst. 3 Smlouvy o fungování EU lze podporu považovat za slučitelnou s vnitřním trhem pouze tehdy, pokud na ni lze vztáhnout jednu z výjimek stanovených v uvedeném článku. V daných případech Komise zkoumala, zda bylo možné uplatnit výjimku podle čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU, jak ji vykládají příslušná ustanovení pokynů Evropské unie ke státní podpoře v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech ([16]) z roku 2014 (dále jen „pokyny z roku 2014“).

(41) V čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU je stanoveno, že za slučitelné s vnitřním trhem mohou být považovány podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem.

(42) Režimy podpory byly rovněž posouzeny s ohledem na pokyny z roku 2014, které byly platné v době schválení režimů SA.50787 a SA.50837.

(43) Komise v rozhodnutí o zahájení řízení konkrétně posoudila slučitelnost obou režimů SA.50787 a SA.50837 s vnitřním trhem na základě části I („Společné zásady pro posouzení slučitelnosti“) a kapitoly 1.1.1.1 části II („*Podpora na investice do hmotného majetku a nehmotného majetku v zemědělských podnicích, které souvisí se zemědělskou prvovýrobou*“) pokynů z roku 2014.

([14]) Viz 64. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

([15]) Nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (kodifikované znění). (Úř. věst. L 248, 24.9.2015, s. 9).

([16]) Úř. věst. C 204, 1.7.2014, s. 1, ve znění sdělení zveřejněného v Úř. věst. C 390, 24.11.2015, s. 4.

(44) Na základě tohoto posouzení dospěla Komise ve svém rozhodnutí o zahájení řízení k závěru, že podpora, která bude poskytnuta **po** schválení obou režimů podpory a po oznámení rozhodnutí českým orgánům, je slučitelná s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU.

(45) V této fázi však Komise nemohla dospět ke stejnému závěru, pokud jde o podporu poskytnutou velkým podnikům **před** oznámením obou režimů podpory SA.50787 a SA.50837 Komisi a před jejich schválením rozhodnutím Komise. Posouzení těchto režimů podpory ukázalo, že podpora je sice slučitelná se specifickými podmínkami kapitoly 1.1.1.1 části II pokynů z roku 2014, ale existují pochybnosti o existenci motivačního účinku, a tudíž o slučitelnosti této podpory s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU, a to z následujících důvodů.

(46) V souladu s bodem 66 pokynů z roku 2014 lze podporu prohlásit za slučitelnou s vnitřním trhem pouze tehdy, jestliže vykazuje motivační účinek. Podle tohoto bodu má dále podpora motivační účinek, jestliže vede ke změně chování podniku tak, že podnik zahájí další činnost, kterou by bez poskytnutí podpory nevykonával nebo by ji vykonával pouze omezeným nebo jiným způsobem.

(47) Komise v souladu s bodem 70 pokynů z roku 2014 usoudila, že podpora neměla pro příjemce motivační účinek v případech, kdy byly příslušné projekty nebo činnosti zahájeny již před podáním žádosti příjemce o podporu u vnitrostátních orgánů. Tato žádost o podporu musela obsahovat alespoň jméno/název žadatele a údaje o velikosti podniku, popis projektu nebo činnosti včetně jejich umístění a data zahájení a ukončení, částku podpory potřebnou k provedení projektu nebo činnosti a způsobilé náklady.

(48) Podle bodu 35 odst. 25 pokynů z roku 2014 se „zahájením prací na projektu nebo zahájením činnosti“ rozumělo buď zahájení činnosti, nebo stavebních prací v rámci investice, nebo první právně vymahatelný závazek objednat zařízení nebo služby či jiný závazek, v jehož důsledku se projekt nebo činnost stává nezvratnou, podle toho, která událost nastane dříve.

(49) Navíc musely velké podniky v souladu s bodem 72 pokynů z roku 2014 v žádosti popsat situaci, jež by nastala v případě, že by podpora nebyla poskytnuta, tedy hypotetický srovnávací scénář, a předložit doklady, z nichž vychází hypotetické srovnání uvedené v žádosti. Podle bodu 73 pokynů z roku 2014 byl orgán poskytující podporu povinen provést kontrolu věrohodnosti uvedeného hypotetického srovnání a potvrdit, že podpora má požadovaný motivační účinek.

(50) V souvislosti s touto dodatečnou podmínkou předložení hypotetického srovnávacího scénáře, která se vztahuje na velké podniky, Komise v rozhodnutí o zahájení řízení odkázala na definici mikropodniků a malých a středních podniků (MSP) uvedenou v příloze I nařízení (EU) č. 702/2014 ([17]) a na příslušnou judikaturu soudů Unie ([18]).

(51) Podle čl. 2 odst. 1 přílohy I nařízení (EU) č. 702/2014 je kategorie MSP složena z podniků, které zaměstnávají méně než 250 osob a jejichž roční obrat nepřesahuje 50 milionů EUR nebo jejichž bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje 43 milionů EUR.

(52) Podle čl. 3 odst. 1 přílohy I nařízení (EU) č. 702/2014 jsou „nezávislými podniky“ všechny podniky, které nebyly zařazeny mezi partnerské podniky ve smyslu odstavce 2 ani mezi propojené podniky ve smyslu odstavce 3 uvedeného článku.

(53) Ustanovení čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení (EU) č. 702/2014 stanoví, že v případech, kdy podnik ke dni účetní závěrky zjistí, že počet jeho zaměstnanců za dané roční období překročil v jednom či druhém směru prahy pro počet pracovníků nebo finanční prahy uvedené v článku 2, nepovede tato skutečnost ke ztrátě či získání postavení středního nebo malého podniku či mikropodniku, jestliže tyto prahy nejsou překročeny po dobu dvou po sobě jdoucích účetních období.

([17]) Nařízení (EU) č. 702/2014 bylo nahrazeno nařízením Komise (EU) 2022/2472 ze dne 14. prosince 2022, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem (Úř. věst. L 327, 21.12.2022, s. 1). Příloha I uvedeného nařízení nebyla změněna.

([18]) Viz 105. až 113. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(54) V této souvislosti obsahoval 109. až 113. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení následující argumentaci.

(55) Ve 40. bodě odůvodnění nařízení (EU) č. 702/2014 se vysvětluje, že za účelem odstranění rozdílů, které by mohly vést k narušení hospodářské soutěže, a pro usnadnění koordinace mezi jednotlivými iniciativami Unie a vnitrostátními iniciativami, které se týkají malých a středních podniků, jakož i z důvodu transparentnosti správy a právní jistoty je definice malých a středních podniků použitá pro účely uvedeného nařízení založena na definici v doporučení Komise 2003/361/ES ([19]).

(56) V 39. bodě odůvodnění nařízení (EU) č. 702/2014 se vysvětluje základní důvod vynětí malých a středních podniků z oznamovací povinnosti stanovené v čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU: „*Malé a střední podniky hrají rozhodující roli při vytváření pracovních příležitostí a obecně jsou faktorem sociální stability a motorem hospodářství. Jejich rozvoj však může být omezen selháními trhu, což vede k tomu, že malé a střední podniky trpí typickými nevýhodami. Malé a střední podniky mají často potíže při získávání kapitálu nebo půjček kvůli neochotě některých finančních trhů riskovat a kvůli omezenému zajištění, které jsou tyto podniky schopny nabídnout. Skutečnost, že mají omezené zdroje, může rovněž omezit jejich přístup k informacím, zejména o nových technologiích a potenciálních trzích. V zájmu usnadnění rozvoje hospodářské činnosti malých a středních podniků by toto nařízení proto mělo vyjmout některé kategorie podpory ve prospěch malých a středních podniků z oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy.*“

(57) Jak je vyjádřeno v četných rozsudcích soudů Unie, nárok na výhody vyplývající z tohoto postavení by měly mít pouze podniky, které trpí znevýhodněním typickým pro malé a střední podniky. Podle judikatury soudů Unie je třeba definici malého a středního podniku vykládat restriktivně, neboť výhody, které postavení malého a středního podniku poskytuje, jsou ve většině případů (zejména v oblasti státní podpory) výjimkami z obecných pravidel ([20]). Je nezbytné vyloučit, aby byly jako malé a střední podniky kvalifikovány skupiny podniků, jejichž hospodářská moc překračuje moc skutečných malých a středních podniků, i když formálně splňují kritéria stanovená v definici malých a středních podniků ([21]). Rovněž je třeba zajistit, aby definice malého a středního podniku nebyla obcházena čistě formálními prostředky ([22]). V souladu s touto judikaturou, pokud dotyčný podnik netrpí znevýhodněním typickým pro malé a střední podniky, je Komise oprávněna odmítnout uznat jej za malý a střední podnik. Tato judikatura se řídí zásadou *effet utile* (užitečného účinku), která zachovává užitečný účinek práva Unie.

([19]) Doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků (Úř. věst. L 124, 20.5.2003, s. 36).

([20]) Věc C-110/13, HaTeFo, EU:C:2014:114, bod 32.

([21]) Viz zejména rozsudky v těchto věcech (zvýraznění doplněno):

— věc C-516/19, NMI Technologietransfer, EU:C:2020:754, body 31 až 34 (ve věci týkající se výkladu definice malého a středního podniku podle obecného nařízení o blokových výjimkách, nařízení Komise (EU) č. 651/2014): „*34. Cílem tohoto kritéria tak je, jak vyplývá z bodu 9 odůvodnění doporučení z roku 2003, z něhož, jak uvádí bod 30 odůvodnění nařízení č. 651/2014, vychází pojem „malé a střední podniky“ definovaný v příloze I tohoto nařízení, lépe pochopit skutečné hospodářské postavení malých a středních podniků a* ***vyloučit, aby byly jako malé a střední podniky kvalifikovány skupiny podniků, jejichž hospodářská moc překračuje moc skutečných malých a středních podniků, s cílem vyhradit výhody vyplývající pro kategorii malých a střední[ch] podniků z různých pravidel nebo opatření pouze těm podnikům, které je opravdu potřebují*** *(v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. února 2014, HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, bod 31).*“,

— věc C-91/01, Itálie v. Komise, EU:C:2004:244, body 31 a 50 až 54 („*51. Jak uvedl generální advokát v bodě 33 svého stanoviska, kritérium nezávislosti je tedy třeba vykládat ve světle tohoto cíle, takže na podnik, který je vlastněný z méně než 25 % velkým podnikem, a* ***formálně tak splňuje výše uvedené kritérium, ale ve skutečnosti patří do velké skupiny podniků, však nelze nahlížet jako na podnik, který toto kritérium splňuje.***“),

— věc C-110/13, HaTeFo, EU:C:2014:114, body 34 a 39 („*34. Článek 3 odst. 3 čtvrtý pododstavec přílohy doporučení MSP je tedy třeba* ***vykládat ve světle tohoto cíle****, aby* ***podniky, které formálně neudržují některý ze vztahů*** *připomenutých v bodě 28 tohoto rozsudku, ale které přesto mohou být – vzhledem k úloze, jíž hraje fyzická osoba nebo skupina fyzických osob, které jednají společně –* ***považovány za jedinou hospodářskou entitu, musely být rovněž považovány za propojené podniky*** *ve smyslu uvedeného ustanovení, pokud své činnosti nebo jejich část provozují na stejném relevantním trhu nebo na sousedních trzích (obdobně viz výše uvedený rozsudek Itálie v. Komise, bod 51).*“,

— věc T-137/02, Pollmeier v. Komise, EU:T:2004:304, body 61 a 62 („*62 Tudíž* ***je třeba vykládat*** *čl. 1 odst. 3 a 4 přílohy doporučení 96/280* ***ve světle tohoto cíle****, takže údaje o podniku, i když je vlastněn jiným podnikem méně než z 25 %, musejí být zohledněny při výpočtu prahů uvedených v odstavci 1 stejného článku, pokud tyto* ***podniky, ačkoliv jsou formálně odlišné, tvoří ekonomickou jednotku*** *(viz v tomto smyslu rozsudek Itálie v. Komise, výše uvedený, bod 51).*“).

([22]) Věc C-91/01, Itálie v. Komise, EU:C:2004:244, bod 50; věc C-110/13, HaTeFo, ECLI:EU:C:2014:114, bod 33.

(58) V čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení (EU) č. 702/2014 je stanoven nástroj, který malým a středním podnikům umožňuje zachovat si své postavení i navzdory změnám, jež jsou považovány za dočasné a podléhají nestabilitě („*jestliže tyto prahy nejsou překročeny po dobu dvou po sobě jdoucích účetních období*“). Poskytnout tento nástroj podnikům, jejichž struktura se v důsledku změny vlastnictví po fúzi nebo akvizici ve skutečnosti trvale změnila a nadále je soustavně nutí překračovat prahy pro počet pracovníků nebo finanční prahy povolené pro malé a střední podniky, by bylo v rozporu se zásadou *effet utile*. Plyne z toho, že pokud ekonomická realita ukáže, že daný podnik není skutečným malým a středním podnikem, přestože jeho situace není definicí malých a středních podniků v čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení (EU) č. 702/2014 konkrétně postižena, neměl by tento podnik po takovéto změně vlastnictví z postavení malého a středního podniku těžit.

(59) V souladu s jednotným výkladem a s odvoláním na zásadu *effet utile* formulovanou v judikatuře soudů Unie v souvislosti s definicí malých a středních podniků (57. bod odůvodnění) se proto čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení (EU) č. 702/2014 nepoužije v případě podniků, které překračují příslušné prahy pro malé a střední podniky v důsledku změny struktury nebo vlastnictví po fúzi nebo akvizici. V takovém případě je relevantním okamžikem pro posouzení okamžik transakce (kdy se podnik stal trvalou součástí většího podniku), a nikoli okamžik účetní závěrky žádajícího právního subjektu.

(60) Na základě těchto skutečností obsahoval 114. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení následující závěr: Zatímco podpora ve prospěch malých a středních zemědělských podniků může být až do schválení obou těchto režimů podpory poskytována na základě odpovídajících opatření blokově vyňatých podle nařízení (EU) č. 702/2014, není zaveden žádný schválený režim podpory, který by umožňoval podporu poskytnout velkým podnikům. Z toho vyplývá, že podpora byla velkým podnikům poskytnuta v rozporu s oznamovací povinností podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.

(61) Jak je vysvětleno výše v 10. bodě odůvodnění, oba režimy podpory SA.50787 a SA.50837 měly nahradit stávající blokově vyňatá opatření SA.46621 (2016/XA) a SA.46972 (2016/XA), aby na jejich základě mohla být poskytnuta podpora i velkým podnikům.

(62) České orgány potvrdily, že v rámci obou blokově vyňatých režimů byla investiční podpora poskytnuta některým podnikům, které byly v okamžiku poskytnutí podpory původně považovány za malé a střední podniky. Podle informací předložených českými orgány dne 8. listopadu 2018 ([23]) následná správní kontrola provedená těmito orgány ukázala, že tito příjemci nesplňovali definici malého a středního podniku stanovenou v příloze I nařízení (EU) č. 702/2014, jak je vykládána v judikatuře soudů Unie, která se této definice týká. Na základě těchto skutečností Komise v rozhodnutí o zahájení řízení ([24]) usoudila, že tito příjemci byli v okamžiku poskytnutí podpory velkými podniky.

(63) Komise v rozhodnutí o zahájení řízení připomněla, že v případě investiční podpory poskytované na základě režimů vyňatých podle nařízení (EU) č. 702/2014 nebyl vyžadován žádný hypotetický srovnávací scénář, jelikož tato podpora musela být omezena na malé a střední podniky ([25]). Komise proto vyjádřila pochybnosti, zda příjemci, kteří byli velkými podniky a kteří obdrželi podporu v rámci jednoho nebo obou blokově vyňatých režimů (62. bod odůvodnění), skutečně předložili hypotetický srovnávací scénář ([26]).

(64) Vzhledem k tomu, že předložení hypotetického srovnávacího scénáře spolu s podpůrnými dokumenty představovalo jeden z požadavků spojených s existencí motivačního účinku podpory poskytnuté velkým podnikům, dospěla Komise k závěru, že se nezdá, že by podpora poskytnutá velkým podnikům před oznámením obou režimů podpory SA.50787 a SA.50837 měla motivační účinek.

(65) Komise dále vyjádřila pochybnosti o přiměřenosti podpory poskytnuté velkým podnikům před oznámením režimů SA.50787 a SA.50837, zejména o kritériu přístupu vycházejícího z čistých dodatečných nákladů podle bodů 95 až 97 pokynů z roku 2014. Komise usoudila, že jelikož lze předpokládat, že nebyl předložen hypotetický srovnávací scénář ([27]), nemohly české orgány zajistit, aby výše podpory odpovídaly čistým dodatečným nákladům na realizaci investice v dané oblasti, a to na základě srovnání se scénářem, kdy by podpora poskytnuta nebyla ([28]).

([23]) Č. j.: 3957-2/2018-SZEU-ZEMZP, Doplňující informace předložené orgány České republiky a přiložená Oznámení o zahájení správního řízení.
([24]) Viz 104. až 114. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.
([25]) Viz 115. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.
([26]) Viz 115. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.
([27]) Viz 115. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.
([28]) Viz 121. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(66) S ohledem na toto zdůvodnění dospěla Komise v rozhodnutí o zahájení řízení k závěru, že existují pochybnosti o existenci motivačního účinku a o dodržení zásady přiměřenosti v případě podpory, která byla poskytnuta velkým podnikům ještě před jejím schválením Komisí ([29]).

(67) Z těchto důvodů Komise zahájila řízení podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování EU a vyzvala všechny třetí strany, které mohly být poskytnutím této podpory ovlivněny, jakož i Česko, aby předložily své připomínky. Komise zároveň vyzvala Česko, aby poskytlo veškeré informace, které by mohly pomoci tuto podporu posoudit.

4. **PŘIPOMÍNKY ČESKA**

(68) Ve svém vyjádření k rozhodnutí o zahájení řízení české orgány potvrdily, že oba blokově vyňaté režimy (SA.46621 (2016/XA) a SA.46972 (2016/XA)) byly omezeny na malé a střední podniky, a vysvětlily, že jediným důvodem poskytnutí podpory rovněž velkým podnikům bylo chybné posouzení velikosti těchto příjemců českými orgány. České orgány uvedly, že omezení podpory na malé a střední podniky vyplývá ve vnitrostátním právním základu jasně z odkazu na článek 14 nařízení (EU) č. 702/2014 a nemusí tam být opakováno v další podobě. Dále vysvětlily, že došlo k administrativním chybám, kdy někteří příjemci z řad velkých podniků byli v době poskytnutí podpory nesprávně považováni za malé a střední podniky, přičemž následná kontrola provedená orgány ukázala, že toto počáteční posouzení bylo chybné.

(69) Česko potvrdilo, že v lednu 2019 zahájilo řízení o navrácení podpory poskytnuté sedmi zjištěným příjemcům, kteří byli v době poskytnutí podpory velkými podniky. Tato řízení o navrácení se týkala podpory poskytnuté na základě jedné nebo obou blokových výjimek v letech 2016 a 2017.

(70) České orgány vysvětlily, že cílem českého ministerstva zemědělství bylo poskytnout v těchto dvou letech podporu pouze malým a středním podnikům. Právní základ (vnitrostátní pravidla příslušného dotačního programu) obsahoval odkaz na článek 14 nařízení (EU) č. 702/2014, který podporu omezuje na malé a střední podniky. Neobsahoval proto otázky týkající se relevantních dodatečných podmínek platných pro velké podniky (hypotetický srovnávací scénář, kritérium přiměřenosti).

(71) Současně české orgány ve svém vyjádření k rozhodnutí o zahájení řízení uvedly, že navzdory neexistenci hypotetického srovnávacího scénáře a jeho posouzení vnitrostátními orgány lze usuzovat, že podpora nesprávně poskytnutá velkým podnikům měla motivační účinek.

(72) V tomto ohledu české orgány argumentovaly tím, že investice do restrukturalizace ovocných sadů a do závlahy představují vysoké náklady, které by příjemci bez podpory nebyli schopni uhradit. Podle názoru českých orgánů to potvrzuje skutečnost, že od roku 2018, kdy neexistoval žádný schválený režim podpory ve prospěch velkých podniků, velké podniky nevysazovaly žádné nové sady a stejně tak nebyly realizovány ani žádné investice do vybudování kapkové závlahy. Na tomto základě české orgány došly k závěru, že velcí příjemci, kteří v letech 2016–2017 obdrželi podporu v rámci jednoho nebo obou blokově vyňatých režimů, by bez této podpory tyto investice nerealizovali.

(73) Česko se proto domnívá, že motivační účinek v těchto případech *de facto* existoval.

(74) Podle názoru českých orgánů byla tato podpora rovněž přiměřená, neboť maximální výše podpory na investice do restrukturalizace ovocných sadů byla omezena na 240 000 CZK na hektar, zatímco skutečné náklady mohly u velkých podniků dosáhnout částky asi 500 000 CZK a vyšší. Vzhledem k maximální možné výši podpory se české orgány domnívaly, že i bez posouzení hypotetického srovnávacího scénáře lze předpokládat, že vnitřní míra návratnosti projektu je přiměřená a že podpora nevede k jejímu zvýšení nad obvyklou úroveň.

([29]) Viz 116. a 122. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(75) Česko dále dodalo, že situace, kdy velké podniky neinvestují do výsadby ovocných sadů a do vybudování kapkové závlahy, je velmi nepříznivá. České orgány vysvětlily, že v Česku dlouhodobě klesá výměra ovocných sadů, přičemž podíl starých sadů je vysoký a stále roste.

5. **PŘIPOMÍNKY ZÚČASTNĚNÝCH STRAN**

(76) Komise obdržela vyjádření pěti třetích stran, kdy všechny tyto třetí strany byly příjemci podpory, ať už v rámci jednoho, nebo obou režimů podpory. V souladu s čl. 1 písm. h) nařízení (EU) 2015/1589 je proto lze všechny považovat za zúčastněné strany.

(77) Všech těchto pěti příjemců se týká řízení o navrácení podpory uvedené v 69. bodě odůvodnění. Zbylí dva příjemci, kterých se týká řízení o navrácení podpory (RBQ SADY s.r.o. a M+A+J s.r.o.), nepředložili žádné připomínky.

(78) Vyjádření těchto pěti příjemců potvrdila, že:

1) Všech pět příjemců uvedlo alespoň v jedné ze svých žádostí o podporu v letech 2016 a 2017, že v okamžiku poskytnutí podpory měli postavení velkého podniku, a nikoli malého a středního podniku. Jejich postavení velkého podniku bylo v každém případě viditelné z předložené dokumentace přiložené k žádostem o podporu. Uvedli, že jim v té době nebylo jasné, že podpora je omezena pouze na malé a střední podniky. Dodali, že velikost příjemce nebyla ve vnitrostátním právním základu (Zásady pro poskytování dotací, 16. bod odůvodnění) zahrnuta mezi podmínky způsobilosti.

2) Všech pět příjemců vysvětlilo, že orgán poskytující podporu (Státní zemědělský a intervenční fond) provedl následnou kontrolu, která potvrdila, že podpora byla použita v souladu s jejím účelem, a nezjistila žádná pochybení ani vady.

3) V lednu 2019 zahájilo české ministerstvo zemědělství řízení o navrácení týkající se sedmi příjemců.

4) V rozhodnutích o vrácení dotace adresovaných sedmi příjemcům se uvádí, že jim byla dotace udělena v rozporu s právem EU a vnitrostátním právním základem, z nichž vyplývá, že tato podpora byla dostupná pouze mikropodnikům a malým a středním podnikům. Příjemci podpory tuto podmínku nesplnili.

5) V září 2019 podalo všech pět příjemců, kteří se vyjádřili k rozhodnutí o zahájení řízení, samostatné žaloby k Městskému soudu v Praze, kterými se domáhali zrušení rozhodnutí českého ministerstva zemědělství o vrácení dotace.

(79) Shrnutí připomínek k rozhodnutí o zahájení řízení:

Připomínky podniku POMONA Těšetice a.s. ([30])

(80) Společnost POMONA Těšetice a.s. obdržela v prosinci 2016 podporu v rámci obou režimů podpory.

(81) Společnost POMONA Těšetice a.s. ve svém vyjádření uvedla, že rozhodnutí o poskytnutí podpory vyvolalo legitimní očekávání. Společnost tvrdí, že podpora byla použita v souladu s cílem stanoveným v právním základu.

(82) Společnost POMONA Těšetice a.s. vysvětlila, že na základě vnitrostátního právního základu (Zásady pro poskytování dotací, 16. bod odůvodnění) nebylo možné dospět k závěru, že podpora má být omezena pouze na malé a střední podniky. Společnost tvrdila, že v žádosti o podporu správně uvedla svou velikost jako velký podnik.

(83) Společnost POMONA Těšetice a.s. do svého vyjádření zahrnula hypotetický srovnávací scénář, který popisuje situaci v případě, že by podpora nebyla poskytnuta, a uvedla, že podpora byla přiměřená.

Připomínky podniku ÚSOVSKO EKO s.r.o. ([31])

(84) Společnost ÚSOVSKO EKO s.r.o. obdržela v prosinci 2016 a v prosinci 2017 podporu na restrukturalizaci ovocných sadů (režim podpory SA.50787).

([30]) a.s. = akciová společnost.
([31]) s.r.o. = společnost s ručením omezeným.

(85) Společnost ÚSOVSKO EKO s.r.o. uvedla, že jednala v dobré víře, a odvolávala se na legitimní očekávání, neboť v žádostech o podporu na oba roky správně uvedla své postavení velkého podniku. Společnost ÚSOVSKO EKO s.r.o. předložila kopie svých žádostí o podporu na oba roky, z nichž vyplývá, že dotaz na velikost žadatele o podporu obsahovala pouze žádost o podporu na rok 2017. Společnost uvedla svou velikost jako velký podnik.

(86) Společnost ÚSOVSKO EKO s.r.o. tvrdí, že rozhodnutí ministerstva zemědělství o odnětí podpory bylo nezákonné, neboť jím byly podstatným způsobem porušeny předpisy o správním řízení.

(87) Společnost ÚSOVSKO EKO s.r.o. tvrdí, že vnitrostátní právní základ (Zásady pro poskytování dotací, 16. bod odůvodnění) v době mezi lety 2008 a 2018 výslovně nestanovil podmínku, že příjemci musí být malé a střední podniky. Vnitrostátní právní základ definoval způsobilé příjemce jako „podnikatele, kteří podnikají v zemědělské výrobě“ ([32]). Podle společnosti ÚSOVSKO EKO s.r.o. odkazoval vnitrostátní právní základ na článek 14 nařízení (EU) č. 702/2014 ([33]) až od roku 2015, aniž by však ze skupiny způsobilých příjemců výslovně vylučoval velké podniky. Definice oprávněných příjemců navíc zůstala nezměněna.

(88) Podle společnosti ÚSOVSKO EKO s.r.o. si české ministerstvo zemědělství v letech 2015–2017 nebylo vědomo skutečnosti, že na základě nařízení (EU) č. 702/2014 nelze poskytnout investiční podporu velkým podnikům. Výslovné vyloučení se ve vnitrostátním právním základu objevilo až v roce 2018 a od tohoto roku již společnost ÚSOVSKO EKO s.r.o. o podporu nežádala.

(89) Společnost ÚSOVSKO EKO s.r.o. zahrnula do vyjádření předloženého Komisi hypotetický srovnávací scénář, který popisuje situaci v případě, že by podpora nebyla poskytnuta. Společnost se domnívá, že podpora měla motivační účinek a byla přiměřená.

Připomínky podniku ÚSOVSKO AGRO s.r.o.

(90) Společnost ÚSOVSKO AGRO s.r.o. obdržela podporu v rámci obou režimů podpory v prosinci 2017.

(91) Společnost ÚSOVSKO AGRO s.r.o. ve svém vyjádření tvrdila, že jednala v dobré víře, a odvolávala se na legitimní očekávání, neboť v obou žádostech o podporu správně uvedla své postavení velkého podniku. Společnost ÚSOVSKO AGRO s.r.o. předložila kopie svých žádostí o podporu. V obou společnost uvedla svou velikost jako velký podnik.

(92) Společnost ÚSOVSKO AGRO s.r.o. se domnívá, že rozhodnutí ministerstva zemědělství o odnětí podpory je nezákonné, neboť podstatným způsobem porušuje předpisy o správním řízení.

(93) Stejně jako ostatní příjemci, kteří předložili připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení, i společnost ÚSOVSKO AGRO s.r.o. uvedla, že vnitrostátní právní základ (Zásady pro poskytování dotací, 16. bod odůvodnění) v době mezi lety 2008 a 2018 výslovně nestanovil podmínku, že příjemci musí být malé a střední podniky. Vnitrostátní právní základ definoval způsobilé příjemce jako „podnikatele, kteří podnikají v zemědělské výrobě“ ([34]). Od roku 2015 vnitrostátní právní základ odkazoval na článek 14 nařízení (EU) č. 702/2014, aniž by však ze skupiny způsobilých příjemců výslovně vylučoval velké podniky. Definice způsobilých příjemců navíc zůstala nezměněna.

(94) Podle společnosti ÚSOVSKO AGRO s.r.o. si české ministerstvo zemědělství v letech 2015–2017 nebylo vědomo skutečnosti, že na základě nařízení (EU) č. 702/2014 nelze poskytnout podporu velkým podnikům. Toto výslovné omezení se ve vnitrostátním právním základu objevilo až v roce 2018 a od tohoto roku již společnost ÚSOVSKO AGRO s.r.o. o podporu nežádala.

(95) Společnost ÚSOVSKO AGRO s.r.o. do vyjádření zahrnula hypotetický srovnávací scénář, který popisuje situaci v případě, že by podpora nebyla poskytnuta. Společnost se domnívá, že podpora měla motivační účinek a byla přiměřená.

([32]) § 2 zákona č. 513/1991 Sb., později § 420 zákona č. 89/2012 Sb.

([33]) Článek 14 nařízení (EU) č. 702/2014: „Podpora na investice do hmotného nebo nehmotného majetku v zemědělských podnicích, která souvisí se zemědělskou prvovýrobou“.

([34]) § 2 zákona č. 513/1991 Sb., později § 420 zákona č. 89/2012 Sb.

Připomínky podniku SADY CZ, s.r.o.

(96) Společnost SADY CZ, s.r.o., získala podporu v rámci obou režimů podpory v prosinci 2017.

(97) Společnost SADY CZ, s.r.o., předložila kopie svých žádostí o podporu. V jedné žádosti o podporu bylo správně uvedeno, že se jedná o velký podnik. Podle druhé žádosti o podporu se jednalo o střední podnik. Společnost SADY CZ, s.r.o., vysvětlila tento nesoulad administrativní chybou a toto vysvětlení doložila výpisem z obchodního rejstříku, který byl přiložen k oběma žádostem o podporu a který prokazoval, že se jedná o velký podnik.

(98) Vzhledem k tomu, že velikost podniku byla v (jedné) žádosti o podporu uvedena správně, společnost SADY CZ, s.r.o., tvrdí, že se Komise v rozhodnutí o zahájení řízení mýlila, když uvedla, že české orgány „poskytly podporu velkým podnikům, které považovaly za malé a střední podniky". Podle společnosti SADY CZ, s.r.o., české orgány ve skutečnosti věděly, že podpora byla poskytnuta velkému podniku, neboť to bylo výslovně uvedeno v žádosti o podporu. České orgány proto nemohly tohoto příjemce považovat za malý nebo střední podnik.

(99) Podle společnosti SADY CZ, s.r.o., české orgány opakovaně kontrolovaly, zda jsou splněny podmínky pro poskytnutí podpory.

(100) Společnost SADY CZ, s.r.o., ve vyjádření k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že vnitrostátní právní základ (Zásady pro poskytování dotací, 16. bod odůvodnění) nestanovil jako podmínku způsobilosti velikost příjemce.

(101) Společnost SADY CZ, s.r.o., ve vyjádření k rozhodnutí o zahájení řízení uvedla, že podpora měla motivační účinek a byla přiměřená a že tyto dvě podmínky byly českými orgány ověřeny. Společnost SADY CZ, s.r.o., uvedla, že před podáním žádosti o podporu vypracovala interní dokument s názvem „Investiční záměr na obnovu ovocného sadu", ve kterém posoudila rentabilitu projektu a prokázala motivační účinek a přiměřenost podpory (na základě vnitřní míry návratnosti, čisté současné hodnoty, indexu ziskovosti, doby návratnosti). Tento dokument však nebyl orgánu poskytujícímu podporu předložen. Společnost SADY CZ, s.r.o., zahrnula tento dokument do svého podání Komisi. Společnost SADY CZ, s.r.o., trvá na tom, že nemůže být sankcionována za administrativní nedbalost českých úřadů.

(102) S odkazem na čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 702/2014 společnost SADY CZ, s.r.o. navrhla, aby podpora získaná na základě obou blokově vyňatých režimů byla považována za podporu ad hoc poskytnutou velkým podnikům na základě citovaného článku.

Připomínky podniku Lužanská zemědělská a.s.

(103) Společnost Lužanská zemědělská a.s. získala podporu na restrukturalizaci ovocných sadů v letech 2016 a 2017.

(104) Společnost Lužanská zemědělská a.s. uvedla, že formulář žádosti o podporu v roce 2016 neobsahoval otázku týkající se velikosti žadatele, a proto nemohla uvést svou velikost jako velký podnik. V roce 2017 již formulář žádosti o podporu tuto otázku obsahoval a společnost Lužanská zemědělská a.s. správně uvedla svou velikost jako velký podnik. V obou letech společnost rovněž předložila výpis z obchodního rejstříku, který dokládal její vlastnickou strukturu.

(105) Stejně jako ostatní třetí strany, které předložily připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení, i společnost Lužanská zemědělská a.s. poukázala na to, že ve vnitrostátním právním základu (Zásady pro poskytování dotací, 16. bod odůvodnění) nebyla velikost příjemce zahrnuta mezi podmínkami způsobilosti. Společnost Lužanská zemědělská a.s. dále s odkazem na čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 702/2014 tvrdí, že toto nařízení výslovně umožňovalo podporu velkým podnikům. Podle přesného znění Zásad pro poskytování dotací byl tedy způsobilý pro podporu „podnikatel, který podniká v zemědělské výrobě" (aniž by byla dále omezena velikost žadatele).

(106) Podle společnosti Lužanská zemědělská a.s. se Komise v rozhodnutí o zahájení řízení zmýlila, když uvedla, že české orgány „poskytly podporu velkým podnikům, které považovaly za malé a střední podniky“. České orgány si byly ve skutečnosti vědomy, že podpora byla poskytnuta velkému podniku – neboť velikost podniku Lužanská zemědělská a.s. byla výslovně uvedena v žádosti o podporu na rok 2017 a v roce 2016 to bylo zřejmé z předloženého výpisu z obchodního rejstříku.

(107) Společnost Lužanská zemědělská a.s. dále tvrdí, že navzdory skutečnosti, že ve formuláři žádosti o podporu z roku 2017 uvedla svou velikost jako velký podnik a že její postavení velkého podniku mělo být orgánům známo z jejích průvodních dokumentů, nebyla formálně vzato v době podání žádostí o podporu v letech 2016 a 2017 velkým podnikem. Důvody jsou následující:

a) Společnost Lužanská zemědělská a.s. se stala součástí společnosti Agrofert ([35]) v červenci 2016, a proto v souladu se zněním čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení (EU) č. 702/2014 neztratila postavení malého a středního podniku, když žádala o podporu v září 2016 a následně v září 2017.

b) Společnost Lužanská zemědělská a.s. ve svém vyjádření k rozhodnutí o zahájení řízení namítala, že tento článek nesmí být vykládán v rozporu s jeho zněním, neboť takový výklad by byl v rozporu se základními požadavky na právní jistotu adresátů právních předpisů Unie, a v tomto smyslu odkázala na rozsudek ve věci C-310/98, Met-Trans, bod 32. ([36])

c) Společnost Lužanská zemědělská a.s. se dále odvolávala na legitimní očekávání, neboť podle jejího názoru byla podpora přiměřená a měla motivační účinek. Podle společnosti české orgány opakovaně kontrolovaly, zda jsou podmínky pro poskytnutí podpory dodržovány.

(108) Společnost Lužanská zemědělská a.s. opakuje, že nemůže být sankcionována za to, že si české orgány nevyžádaly hypotetický srovnávací scénář. Společnost tvrdí, že mohla před poskytnutím podpory předložit svou interní analýzu a že by se jednalo o *„velmi formalistický přístup, který by zcela ignoroval ekonomickou realitu a především účel, pro který je podpora v praxi poskytována“*.

(109) Společnost do svého podání zahrnula finanční analýzu a analýzu ziskovosti investičního projektu. Komise konstatuje, že tyto dokumenty jsou datovány 11. března 2021, tj. po poskytnutí podpory a po zrušení rozhodnutí o poskytnutí podpory ze strany orgánu poskytujícího podporu a po zahájení řízení o navrácení podpory. Toto datum se shoduje s datem podání připomínek k rozhodnutí o zahájení řízení a není uvedeno, kdy bylo skutečně vypracováno.

(110) Společnost Lužanská zemědělská a.s. rovněž argumentovala, že v souladu s čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 702/2014 je tato podpora dostupná i velkým podnikům jako podpora *ad hoc*.

6. **PŘEDÁNÍ PŘIPOMÍNEK TŘETÍCH STRAN ČESKU**

(111) V souladu s čl. 6 odst. 2 nařízení (EU) 2015/1589 předala Komise dopisem ze dne 25. dubna 2022 připomínky třetích stran Česku a vyzvala je, aby se k nim do jednoho měsíce od data uvedeného dopisu vyjádřilo.

(112) České orgány odpověděly dopisem ze dne 23. května 2022 a poté předložily další informace dopisem ze dne 24. srpna 2022.

(113) V prvním dopise ze dne 23. května 2022 Česko potvrdilo, že argumenty předložené třetími stranami jsou velmi podobné těm, které předložily ve vnitrostátních soudních řízeních, která všechny tyto třetí strany zahájily proti rozhodnutím o vrácení dotace vydaným českým ministerstvem zemědělství.

([35]) Velký podnik.
([36]) Rozsudek ze dne 23. března 2000, Met-Trans, spojené věci C-310/98 a C-406/98, EU:C:2000:154, bod 32.

(114) Česko souhlasilo s tvrzením třetích stran, že podpora byla použita v souladu s jejími cíli, přestože byla poskytnuta velkým podnikům, které v rámci blokově vyňatých režimů nebyly způsobilé, a přestože byla poskytnuta v době, kdy nebyla oznámena žádná podpora velkým podnikům. České orgány rovněž souhlasily s tím, že podpora měla motivační účinek i přes neexistenci hypotetického srovnávacího scénáře, neboť by se tyto investice bez podpory neuskutečnily, zejména kvůli vysokým nákladům. České orgány rovněž zopakovaly, že navzdory neexistenci posouzení hypotetického srovnávacího scénáře byla vnitřní míra návratnosti projektů přiměřená a podpora nevedla k jejímu zvýšení nad obvyklou úroveň.

(115) Pokud jde o údajnou neexistenci výslovného omezení velikosti způsobilých příjemců ve vnitrostátním právním základu, Česko zopakovalo, že záměrem a významem právního základu bylo poskytovat podporu výhradně malým a středním podnikům. Za tímto účelem vnitrostátní právní základ v letech 2016 a 2017 stanovil, že podpora je poskytována na základě článku 14 nařízení (EU) č. 702/2014, tj. vyplývá z něj, že je dostupná pouze malým a středním podnikům. České orgány poukázaly na to, že žádný z příjemců dotčených navrácením podpory nezpochybnil skutečnost, že se jedná o velké podniky, a proto české orgány zahájily řízení o navrácení podpory.

(116) Pokud jde o současný stav sedmi vnitrostátních soudních řízení, české orgány informovaly, že v době zaslání tohoto dopisu již Městský soud v Praze v pěti věcech rozhodl a podané žaloby zamítl. Dva navrhovatelé (Sady CZ, s.r.o., a Lužanská zemědělská a.s.) vzali své žaloby zpět. V poslední věci (RBQ SADY s.r.o.) soud ještě nerozhodl.

(117) České orgány vysvětlily, že ve všech vydaných rozsudcích Městský soud v Praze konstatoval, že ministerstvo zemědělství vydalo rozhodnutí o vrácení dotace oprávněně. Současně odkázal na § 15 odst. 3 písm. c) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění platném v době zahájení řízení o navrácení. Uvedené ustanovení stanovilo, že vrácení dotace, která již byla vyplacena na účet příjemce, nelze nařídit, pokud důvodem k vrácení je, že podpora byla poskytnuta v rozporu s právem Unie nebo vnitrostátním právem. Městský soud v Praze proto shledal, že ministerstvo zemědělství sice bylo povinno zahájit řízení o navrácení podpory, avšak § 15 odst. 3 písm. c) zákona č. 218/2000 Sb., ve znění platném v době zahájení řízení o navrácení, nedovoluje ministerstvu navrácení této podpory účinně vymáhat.

(118) V dopise ze dne 24. srpna 2022 české orgány vysvětlily, že § 15 odst. 3 zákona č. 218/2000 Sb. byl od 1. ledna 2022 změněn a písmeno c) bylo vypuštěno.

(119) České orgány však argumentovaly, že jak konstatoval Městský soud v Praze, bez ohledu na tuto změnu brání navrácení poskytnuté podpory zásada právní jistoty, neboť změnu zákona č. 218/2000 Sb. nelze uplatňovat zpětně.

7. **PRÁVNÍ POSOUZENÍ PODPORY**

7.1. **Existence podpory ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU**

(120) V čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU je stanoveno: „Podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak.“

(121) Komise dospěla v rozhodnutí o zahájení řízení ([37]) k předběžnému závěru, že podmínky čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU byly splněny, a proto oznámené režimy SA.50787 a SA.50837 představují státní podporu ve smyslu uvedeného článku.

(122) Tento předběžný závěr nebyl zpochybněn v žádné z připomínek obdržených od třetích stran a od Česka. Kromě toho Česko samo oznámilo tyto režimy jako opatření státní podpory.

([37]) Viz 58. až 62. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(123) K tomu, aby bylo určité opatření klasifikováno jako podpora ve smyslu tohoto článku, tedy musí být kumulativně splněny tyto podmínky: i) opatření musí být přičitatelné státu a financováno ze státních prostředků; ii) musí příjemci poskytovat výhodu; iii) tato výhoda musí být selektivní a iv) opatření musí narušovat nebo může narušit hospodářskou soutěž a ovlivňovat obchod mezi členskými státy.

(124) Vzhledem k tomu, že oznámená opatření podpory se řídí právním aktem, na jehož základě může být bez dalších prováděcích opatření (16. bod odůvodnění) poskytnuta jednotlivá podpora podnikům, které jsou v tomto aktu vymezeny obecným a abstraktním způsobem (oddíly 2.2.3, 2.2.4, 2.3 a 2.4), se Komise domnívá, že jsou to režimy podpory ve smyslu bodu 35 odst. 4 pokynů z roku 2014. Režimy lze považovat za slučitelné s vnitřním trhem pouze tehdy, pokud na ně lze vztáhnout jednu z výjimek stanovených ve Smlouvě o fungování EU (viz rovněž oddíl 7.2).

(125) Režimy jsou přičitatelné státu, protože jsou založeny na právních aktech popsaných v 16. bodě odůvodnění a jsou zaváděny státním orgánem (19. bod odůvodnění). Jsou placeny ze státního rozpočtu, tedy ze státních prostředků (19. bod odůvodnění).

(126) Režimy poskytují svým příjemcům výhodu v podobě přímých dotací (19. bod odůvodnění). Režimy tak tyto příjemce zbavují nákladů, které by museli nést za běžných tržních podmínek.

(127) Režimy jsou selektivní, neboť podpora je poskytována pouze určitým podnikům, konkrétně podnikům, které působí v oblasti zemědělské prvovýroby.

(128) Podle judikatury Soudního dvora se má za to, že podpora podniku může ovlivnit obchod mezi členskými státy, pokud podnik působí na trhu otevřeném obchodu v rámci EU ([38]). Příjemci podpory působí v oblasti zemědělské prvovýroby, v němž se uskutečňuje obchod uvnitř EU ([39]). Toto odvětví je otevřeno hospodářské soutěži na úrovni Unie, a tudíž je citlivé na jakékoli opatření, které zvýhodňuje produkci v jednom či více členských státech. Oznámený režim proto může narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod mezi členskými státy.

(129) Komise proto potvrzuje své předběžné závěry uvedené v 58. až 62. bodě odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení a znovu opakuje, že podpora poskytnutá na základě obou režimů představuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU.

7.2. **Existence režimů**

(130) Podle čl. 1 písm. d) nařízení (EU) 2015/1589 je „režim podpory“ definován jako jakýkoliv akt, na jehož základě může být bez dalších prováděcích opatření poskytnuta jednotlivá podpora pro podniky definované aktem obecným nebo abstraktním způsobem.

(131) Komise v rozhodnutí o zahájení řízení ([40]) rovněž předběžně dospěla k závěru, že obě opatření podpory SA.50787 a SA.50837 představují režimy ve smyslu uvedené definice a ustanovení bodu 35 odst. 4 pokynů z roku 2014, neboť jejich právní základ k poskytnutí podpory nevyžaduje další prováděcí opatření a vymezuje příjemce obecným a abstraktním způsobem. Tentýž právní základ a tentýž závěr o existenci režimů platí i pro blokově vyňaté režimy podpory SA.46621 (2016/XA) a SA.46972 (2016/XA), které byly platné v letech 2016 a 2017, kdy byla podpora velkým podnikům protiprávně poskytnuta.

(132) Pokud jde o kvalifikaci opatření podpory jako režimů, dvě třetí strany – společnost SADY CZ, s.r.o., (102. bod odůvodnění) a společnost Lužanská zemědělská a.s. (110. bod odůvodnění) – uvedly, že podpora, která jim byla poskytnuta, ve skutečnosti představovala podporu *ad hoc* podle čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 702/2014.

(133) Pokud jde o tento argument, Komise nejprve připomíná definici podpory *ad hoc*. Podle čl. 2 bodu 13 nařízení (EU) č. 702/2014 se „podporou *ad hoc*“ rozumí podpora, která není poskytnuta na základě režimu podpory.

([38]) Viz zejména rozsudek Soudního dvora ze dne 13. července 1988, Francouzská republika proti Komisi Evropských společenství, C-102/87, EU:C:1988:391.

([39]) V roce 2022 činil obchod se zemědělsko-potravinářskými produkty v EU za celý rok celkem 401,5 miliardy EUR (zdroj: Eurostat).

([40]) Viz 63. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(134) V této věci však Komise konstatuje, že podpora, kterou obdržely společnosti SADY CZ, s. r.o., a Lužanská zemědělská a.s., byla poskytnuta na základě vnitrostátních pravidel dotačního programu (právní základ uvedený v 16. bodě odůvodnění) bez dalších prováděcích opatření. Podpora velkým podnikům byla totiž chybně poskytnuta v rámci blokově vyňatých režimů, které byly ve skutečnosti přístupné pouze malým a středním podnikům. Před poskytnutím podpory těmto příjemcům nebyla Komisi oznámena žádná jednotlivá podpora *ad hoc* velkým podnikům. Jediným oznámením, které se týkalo velkých podniků, bylo oznámení režimů SA.50787 a SA.50837 Českem poté, co došlo k poskytnutí podpory velkým podnikům. Podpora velkým podnikům v letech 2016 a 2017 byla rovněž založena na stejném vnitrostátním právním základu, který platil pro blokově vyňaté režimy a který byl také později uveden v oznámení režimů SA.50787 a SA.50837. Jinými slovy, podpora v rámci těchto oznámených režimů byla poskytnuta v minulosti, přičemž před jejich zavedením nebyla Komisi oznámena žádná podpora ani režim *ad hoc* a nevztahovalo se na ně ani nařízení (EU) č. 702/2014 o blokových výjimkách, a to z důvodů uvedených níže (138. až 164. bod odůvodnění).

(135) Vnitrostátní právní základ stanoví základní prvky podpory (způsobilé náklady a intenzitu podpory) a definuje příjemce abstraktním a obecným způsobem. Na tomto základě české orgány poskytly příjemcům podporu bez jakéhokoli prostoru pro uvážení, který by jim umožnil ovlivnit podstatné prvky podpory a podmínky, za nichž byla poskytnuta. S ohledem na vysvětlení předložené českými orgány (68. bod odůvodnění) se Komise domnívá, že poskytnutí podpory velkým podnikům na základě blokově vyňatých režimů bylo důsledkem administrativní chyby, a nikoli výkonem diskreční pravomoci.

(136) Komise proto dospěla k závěru, že podpora protiprávně poskytnutá velkým podnikům před oznámením režimů SA.50787 a SA.50837, avšak v souladu s jejich právním základem a za stejných podmínek jako podpora poskytnutá podle tohoto právního základu malým a středním podnikům byla poskytnutá v souvislosti se dvěma režimy podpory ve smyslu čl. 1 písm. d) nařízení (EU) 2015/1589. Komise proto nepřijímá argument společností SADY CZ, s.r.o., a Lužanská zemědělská a.s., že podpora, která jim byla poskytnuta, mohla představovat podporu *ad hoc* podle čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 702/2014 (viz rovněž 142. až 164. bod odůvodnění).

(137) Komise v žádném případě nemůže uznat jako slučitelnou podporu *ad hoc*, která nesplňuje všechny podmínky slučitelnosti stanovené v nařízení (EU) č. 702/2014 (viz 149. až 161. bod odůvodnění).

7.3. **Klasifikace režimů jako protiprávních**

(138) Komise v rozhodnutí o zahájení řízení usoudila, že podpora byla poskytnuta velkým podnikům bez předchozího oznámení Komisi podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU ([41]). Podporu poskytnutou velkým podnikům zároveň nebylo možné považovat za slučitelnou v rámci blokově vyňatých režimů, neboť článek 14 nařízení (EU) č. 702/2014 se vztahuje pouze na malé a střední podniky. Předběžným stanoviskem Komise proto bylo, že tato podpora velkým podnikům představovala novou podporu, která byla protiprávní ve smyslu čl. 1 písm. f) nařízení (EU) 2015/1589.

(139) Ve svých vyjádřeních k rozhodnutí o zahájení řízení Česko i třetí strany potvrdily, že podpora byla poskytnuta některým velkým podnikům před datem oznámení režimů podpory SA.50787 a SA.50837 Komisi.

(140) Komise připomíná, že dvě třetí strany – společnost SADY CZ, s.r.o., (102. bod odůvodnění) a společnost Lužanská zemědělská a.s. (110. bod odůvodnění) – uvedly, že podpora, která jim byla poskytnuta, ve skutečnosti představovala podporu *ad hoc* podle čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 702/2014. Podle jejich názoru by proto taková podpora nebyla kvalifikována jako protiprávní podpora, neboť blokově vyňaté režimy byly zveřejněny v souladu s nařízením (EU) č. 702/2014.

([41]) Viz 64. a 65. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(141) Pro účely analýzy tohoto tvrzení Komise odkazuje na článek 3 nařízení (EU) č. 702/2014, který stanoví podmínky vynětí podpory z oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU. Uvedený článek stanoví, že režimy podpory, jednotlivá podpora poskytnutá na základě režimů podpory a podpora *ad hoc* jsou slučitelné s vnitřním trhem ve smyslu čl. 107 odst. 2 nebo 3 Smlouvy a jsou vyňaty z oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy, pokud příslušná podpora splňuje veškeré podmínky stanovené v kapitole I uvedeného nařízení i specifické podmínky stanovené pro danou kategorii podpory v kapitole III uvedeného nařízení.

(142) Komise proto posuzuje, zda lze podporu poskytnutou společnostem SADY CZ, s.r.o., a Lužanská zemědělská a.s. a analogicky i dalším velkým podnikům považovat za podporu *ad hoc* na základě článků 1 a 6 nařízení (EU) č. 702/2014.

7.3.1. *Okruh příjemců podle nařízení (EU) č. 702/2014*

(143) Článek 1 nařízení (EU) č. 702/2014 stanoví oblast působnosti uvedeného nařízení.

(144) Podle čl. 1 odst. 1 písm. a) bodu i) nařízení (EU) č. 702/2014 se uvedené nařízení použilo na podporu ve prospěch mikropodniků a malých a středních podniků (MSP) působících v odvětví zemědělství, jmenovitě v zemědělské prvovýrobě, zpracování zemědělských produktů a uvádění zemědělských produktů na trh, s výjimkou článků 14, 15, 16, 18 a 23 a článků 25 až 28, které se vztahují pouze na MSP působící v oblasti zemědělské prvovýroby.

(145) Komise připomíná, že článek 14 nařízení (EU) č. 702/2014 stanovil podmínky podpory na investice související se zemědělskou prvovýrobou, a představoval tak právní základ pro oba blokově vyňaté režimy SA.46621 (2016/XA) a SA.46972 (2016/XA). Jak bylo uvedeno výše (134. bod odůvodnění), podpora velkým podnikům byla českými orgány chybně poskytnuta v rámci blokově vyňatých režimů, které byly ve skutečnosti přístupné pouze malým a středním podnikům. Podpora velkým podnikům v letech 2016 a 2017 byla rovněž založena na stejném vnitrostátním právním základu, který platil pro blokově vyňaté režimy a který byl rovněž později uveden v oznámení režimů SA.50787 a SA.50837. Jinými slovy, podpora v rámci těchto oznámených režimů byla poskytnuta v minulosti, přičemž před jejich zavedením nebyla Komisi oznámena žádná podpora ani režim *ad hoc* a nevztahovalo se na ně ani nařízení (EU) č. 702/2014 o blokových výjimkách, a to z důvodů uvedených níže.

(146) Podle čl. 1 písm. b) až e) nařízení (EU) č. 702/2014 mohly být všem podnikům poskytnuty následující kategorie podpory bez omezení velikosti:

„b) podpora na investice na zachování kulturního a přírodního dědictví nacházejícího se v zemědělských podnicích;

c) podpora na náhradu škod způsobených v odvětví zemědělství přírodními pohromami;

d) podpora výzkumu a vývoje v odvětvích zemědělství a lesnictví;

e) podpora ve prospěch lesnictví.“

(147) Pokud jde o ostatní kategorie podpory zahrnuté do nařízení (EU) č. 702/2014, nebyla v čl. 1 odst. 1 písm. a) bodě i) nařízení (EU) č. 702/2014 stanovena žádná výjimka z omezení poskytované podpory pouze na malé a střední podniky, které ukládají články 14, 15, 16, 18, 23 a články 25 až 28.

(148) Z toho vyplývá, že pro velké podniky jsou k dispozici pouze kategorie podpory uvedené v čl. 1 písm. b) až e) nařízení (EU) č. 702/2014, a to buď na základě blokově vyňatého režimu, nebo jako podpora *ad hoc*. Všechny ostatní druhy podpory, na které se vztahuje uvedené nařízení, včetně článku 14, jsou omezeny na malé a střední podniky. To samo o sobě postačuje k zamítnutí návrhu na kvalifikaci podpory poskytnuté velkým podnikům jako podpory *ad hoc* podle nařízení (EU) č. 702/2014.

(149) Komise dále připomíná, že podle článku 3 nařízení (EU) č. 702/2014 jsou režimy podpory, jednotlivá podpora poskytnutá na základě režimů podpory a podpora *ad hoc* slučitelné s vnitřním trhem ve smyslu čl. 107 odst. 2 nebo 3 Smlouvy a jsou vyňaty z oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy, pokud příslušná podpora splňuje veškeré příslušné podmínky stanovené v uvedeném nařízení.

(150) Podle čl. 6 odst. 1 nařízení (EU) č. 702/2014 se nařízení (EU) č. 702/2014 vztahuje pouze na podporu s motivačním účinkem.

(151) Podle čl. 6 odst. 2 nařízení (EU) č. 702/2014 se podpora považuje za podporu s motivačním účinkem, pokud příjemce předložil dotyčnému členskému státu písemnou žádost o podporu před zahájením práce na projektu nebo před zahájením činnosti.

(152) Komise v rozhodnutí o zahájení řízení nezpochybnila, že žádosti o podporu byly podány správně, a šetření potvrdilo, že tato podmínka byla splněna a že žádná podpora nebyla poskytnuta, aniž by jejímu poskytnutí předcházela žádost o podporu.

(153) Podle čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 702/2014 se podpora *ad hoc* poskytnutá velkým podnikům považuje za podporu s motivačním účinkem, pokud je zajištěno splnění podmínky uvedené v odstavci 2 [uvedeného článku] a pokud členský stát před poskytnutím předmětné podpory *ad hoc* navíc ověřil, že dokumentace vyhotovená příjemcem dokládá, že podpora povede alespoň k jedné ze situací uvedených v odst. 3 písm. a) až d) uvedeného článku.

(154) Podle 24. bodu odůvodnění nařízení (EU) č. 702/2014 musel členský stát v případě podpory *ad hoc*, na niž se vztahuje uvedené nařízení a jejímž příjemcem je velký podnik, kromě splnění podmínek, které ohledně motivačního účinku platí pro malé a střední podniky, rovněž zajistit, aby příjemce před podáním žádosti o podporu v interním dokumentu analyzoval, nakolik jsou podporovaný projekt nebo činnost životaschopné s podporou a bez podpory. Členský stát musel ověřit, zda tento interní dokument potvrzuje, že se významně zvýší rozsah projektu či činnosti nebo celková částka, kterou příjemce na podporovaný projekt nebo činnost vynaloží, nebo že se dokončování příslušného projektu či činnosti významně urychlí. Motivační účinek by mělo být možné prokázat rovněž na základě toho, že bez poskytnutí podpory by investiční projekt nebo činnost jako takové nebyly v dané venkovské oblasti realizovány.

(155) Podle názoru byl dokument popsaný ve 24. bodě odůvodnění nařízení (EU) č. 702/2014 a vyžádaný podle čl. 6 odst. 3 uvedeného nařízení ve své podstatě fakticky rovnocenný hypotetickému srovnávacímu scénáři. Stejně jako v případě hypotetického srovnávacího scénáře měl členský stát navíc povinnost před poskytnutím podpory *ad hoc* ověřit, zda dokumentace vyhotovená příjemcem dokládá, že podpora povede alespoň k jedné ze situací uvedených v odst. 3 písm. a) až d) uvedeného článku.

(156) Komise v rozhodnutí o zahájení řízení vyjádřila pochybnosti o tom, zda příjemci, kteří byli v době poskytnutí podpory velkými podniky, předložili hypotetický srovnávací scénář ([42]).

(157) České orgány v průběhu šetření nepředložily informace, z nichž by vyplývalo, že před poskytnutím podpory ověřily, zda dokumentace vyhotovená příjemcem dokládá, že podpora splňuje podmínky stanovené v čl. 6 odst. 3 písm. a) až d) nařízení (EU) č. 702/2014. Předchozí vysvětlení českých orgánů, že podpora byla poskytnuta některým velkým podnikům, neboť byly nesprávně považovány za malé a střední podniky, podle názoru Komise spíše potvrzuje, že v tomto případě nebyly uplatněny specifické podmínky pro podporu velkých podniků.

([42]) Viz 115. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(158) Společnosti SADY CZ, s.r.o., a Lužanská zemědělská a.s., tedy dva příjemci, kteří se dovolávali argumentu podpory *ad hoc* podle čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 702/2014, neuvedli, zda předložili interní dokumenty požadované podle čl. 6 odst. 3 uvedeného nařízení k předběžnému posouzení ze strany vnitrostátních orgánů. Oba příjemci však předložili Komisi kopie svých žádostí o podporu, z čehož lze vyvodit závěr, že taková dokumentace nebyla součástí žádostí o podporu. Totéž platí pro všechny ostatní velké podniky, které předložily připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení. České orgány ve svém vyjádření neuvedly, zda interní dokumenty požadované podle čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 702/2014 k předběžnému posouzení obdržely, či nikoliv. Uvedly pouze svůj názor, že podpora poskytnutá velkým podnikům splňovala kritérium motivačního účinku a byla přiměřená (71. až 74. bod odůvodnění). Komise proto dospěla k závěru, že orgány členského státu předem neověřily soulad s čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 702/2014.

(159) Podle čl. 6 odst. 4 nařízení (EU) č. 702/2014 se odchylně od odstavců 2 a 3 uvedeného článku považovala opatření ve formě daňových výhod za opatření s motivačním účinkem, pokud byly splněny podmínky stanovené v uvedeném odstavci. Podpora, která je předmětem šetření, byla poskytnuta jako přímá dotace, nikoli jako daňové zvýhodnění. Proto se tato výjimka neuplatnila.

(160) Neuplatnila se ani výjimka z motivačního účinku stanovená v čl. 6 odst. 5 nařízení (EU) č. 702/2014, který vyjmenovává kategorie podpory, u nichž se motivační účinek nevyžaduje nebo se má za to, že neexistuje. Na podporu investic se tato výjimka nevztahovala.

(161) Z tohoto důvodu Komise dospěla k závěru, že podmínky stanovené v čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 702/2014 nebyly splněny, a proto se v souladu s článkem 3 uvedeného nařízení nemohlo na tuto podporu vztahovat nařízení (EU) č. 702/2014.

(162) Komise proto nepřijímá argument společností SADY CZ, s.r.o., a Lužanská zemědělská a.s., že podpora, která jim (nebo jiným velkým podnikům) byla poskytnuta, představovala podporu *ad hoc* podle čl. 6 odst. 3 nařízení (EU) č. 702/2014.

7.3.2. *Závěr*

(163) Vzhledem k tomu, že tato podpora nesplňovala veškeré podmínky stanovené v kapitole I nařízení (EU) č. 702/2014 v souladu s článkem 3 uvedeného nařízení ([43]), nemohla být vyňata z oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.

(164) Komise dospěla k závěru, že české orgány nesplnily svou povinnost stanovenou v čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU, neboť poskytly investiční podporu některým příjemcům před jejím oznámením Komisi a před jejím schválením Komisí. Komise má proto i nadále za to, že tato podpora musí být považována za protiprávní podporu ve smyslu čl. 1 písm. f) nařízení (EU) 2015/1589.

7.4. **Slučitelnost podpory s vnitřním trhem**

(165) V čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU je stanoveno, že za slučitelné s vnitřním trhem mohou být považovány podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem.

(166) Komise v rozhodnutí o zahájení řízení podrobně přezkoumala slučitelnost obou režimů SA.50787 a SA.50837 (včetně podpory již poskytnuté velkým podnikům) ([44]) s pravidly Unie pro státní podporu platnými v té době. V daném případě se jednalo o část I („Společné zásady pro posouzení slučitelnosti“) a oddíl 1.1.1.1 části II („Podpora na investice do hmotného a nehmotného majetku v zemědělských podnicích, které souvisí se zemědělskou prvovýrobou“) pokynů z roku 2014, které byly platné v době poskytnutí podpory ([45]) velkým podnikům.

([43]) Viz rovněž rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 59.
([44]) Viz 70. až 89. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.
([45]) Viz 69. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(167) Pokud jde o slučitelnost režimů se specifickými podmínkami pro investiční podporu stanovenými v oddíle 1.1.1.1 pokynů z roku 2014, dospěla Komise k předběžnému závěru, že oba režimy (včetně podpory již poskytnuté velkým podnikům) tyto podmínky splňují.

(168) Pokud jde o posouzení slučitelnosti těchto režimů se společnými zásadami pro posouzení podle čl. 107 odst. 3 Smlouvy o fungování EU, které jsou uvedeny v části I pokynů z roku 2014, dospěla Komise k odlišným předběžným závěrům, pokud jde o podporu poskytnutou před jejím oznámením a o podporu, která měla být poskytnuta až po jejím schválení a po oznámení rozhodnutí Komise Česku.

(169) Zatímco předběžné stanovisko Komise potvrdilo, že posledně uvedená podpora je v souladu se společnými zásadami pro posouzení ([46]), nebyl stejný závěr učiněn v případě podpory poskytnuté velkým podnikům před jejím oznámením. Komise konkrétně vyjádřila pochybnosti o tom, zda je taková podpora přiměřená a zda představovala motivační účinek ([47]).

(170) Komise připomíná, že existovaly pochybnosti o tom, zda velké podniky, kterým byla chybně poskytnuta podpora v souvislosti s blokově vyňatými režimy a které v zásadě zavedly režimy SA.50787 a SA.50837 před jejich oznámením, předložily hypotetický srovnávací scénář a zda tato poskytnutá podpora byla v souladu s přístupem vycházejícím z čistých dodatečných nákladů, který je stanoven v bodech 95 až 97 pokynů z roku 2014. Komise argumentovala tím, že jelikož lze předpokládat, že nebyl předložen hypotetický srovnávací scénář, české orgány nemohly ve skutečnosti zjistit, zda výše podpory odpovídala čistým dodatečným nákladům na realizaci investice v dané oblasti, a to na základě srovnání se scénářem, kdy by podpora poskytnuta nebyla.

(171) Komise připomíná, že všichni příjemci, kteří předložili připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení, alespoň v jedné ze svých žádostí o podporu v letech 2016 a 2017 uvedli své postavení v okamžiku poskytnutí podpory jako velký podnik, a nikoliv malý a střední podnik. Jejich postavení jako velký podnik bylo v každém případě viditelné z předložené dokumentace přiložené k žádostem o podporu.

(172) Všichni příjemci, kteří předložili připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení, rovněž potvrdili, že české orgány nepožadovaly hypotetický srovnávací scénář, přestože v žádosti o podporu nebo v doprovodné dokumentaci uvedli, že jsou velkými podniky.

(173) Všichni příjemci, kteří předložili připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení, tvrdili, že podpora (76. až 110. bod odůvodnění) měla motivační účinek, přestože hypotetický srovnávací scénář nebyl předložen a české orgány jej nezkontrolovaly. Většina z nich zahrnula tento hypotetický srovnávací scénář do podání Komisi. České orgány tento názor příjemců, kteří předložili připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení, podpořily (71. bod odůvodnění).

(174) Komise posuzuje argumenty týkající se existence motivačního účinku s ohledem na příslušné body oddílu 3.4 části I pokynů z roku 2014.

(175) Podle bodu 70 pokynů z roku 2014 podpora neměla pro příjemce motivační účinek v případech, kdy byly příslušné projekty nebo činnosti zahájeny již před podáním žádosti příjemce o podporu u vnitrostátních orgánů.

(176) Podle bodu 72 pokynů z roku 2014 musely velké podniky kromě informací uvedených v bodě 71 těchto pokynů popsat v žádosti i situaci, jež by nastala v případě, že by podpora nebyla poskytnuta, tedy hypotetický srovnávací scénář, nebo uvést alternativní projekt nebo činnost a předložit doklady, z nichž vychází hypotetické srovnání uvedené v žádosti.

(177) Dále podle bodu 73 pokynů z roku 2014 musel orgán poskytující podporu provést po obdržení žádosti o podporu kontrolu věrohodnosti uvedeného hypotetického srovnání a potvrdit, že podpora má požadovaný motivační účinek.

([46]) Viz 102. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.
([47]) Viz 116. a 122. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(178) Kopie žádostí o podporu a doprovodné dokumentace předložené Komisi potvrzují, že příjemci z řad velkých podniků, kteří předložili připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení, předložili žádosti o podporu předtím, než jim byla podpora poskytnuta.

(179) Šetření však nade vši pochybnost potvrdilo, že žádná z žádostí o podporu podaných velkými podniky nezahrnovala hypotetické srovnání. Z toho vyplývá, že české orgány před poskytnutím podpory velkým podnikům nezkontrolovaly a nepotvrdily, zda podpora velkým podnikům měla motivační účinek.

(180) Z bodů 72 a 73 pokynů z roku 2014 vyplývá, že obě podmínky musely být splněny před poskytnutím podpory, tj. žadatel o podporu musel v žádosti o podporu popsat situaci bez podpory a orgán poskytující podporu musel tuto situaci před poskytnutím podpory ověřit. Nejsou-li tyto dvě podmínky splněny, zůstává existence motivačního účinku hypotetická a neprokázaná.

(181) Komise zdůrazňuje, že motivační účinek podpory nelze předpokládat, ale žadatel o podporu jej musí před jejím poskytnutím prokázat a orgán poskytující podporu potvrdit. Navíc bod 72 pokynů z roku 2014 vyžadoval, aby byl hypotetický srovnávací scénář popsán v žádosti o podporu. Uvedený bod ani žádný jiný bod pokynů z roku 2014 nestanovil alternativní způsob prokázání hypotetického srovnávacího scénáře. Komise proto nemůže přijmout ani posoudit *ex post* hypotetické srovnávací scénáře, které příjemci podpory z řad velkých podniků předložili spolu se svými připomínkami k rozhodnutí o zahájení řízení.

(182) Proto se potvrzuje předběžné stanovisko, že podpora neměla motivační účinek.

(183) Pokud jde o kritérium přiměřenosti, Komise připomíná pravidla, která se na předmětnou podporu velkým podnikům vztahovala v době jejího poskytnutí:

(184) Podle bodu 95 pokynů z roku 2014 musely členské státy v případě investiční podpory poskytnuté velkým podnikům v rámci oznámených režimů podpory zajistit, aby byla podpora omezena na minimum na základě „přístupu vycházejícího z čistých dodatečných nákladů“.

(185) Podle bodu 97 pokynů z roku 2014 musely členské státy zajistit, že výše podpory odpovídá čistým dodatečným nákladům na realizaci investice v dané oblasti, a to na základě hypotetického srovnávacího scénáře se situací, kdy by podpora nebyla poskytnuta. Proto měla být metoda uvedená v bodě 96 těchto pokynů použita společně se stropem v podobě maximálních intenzit podpory. Podpora dále nemohla přesáhnout minimum nezbytné k tomu, aby byl projekt dostatečně ziskový, například nemohla zvýšit míru vnitřní návratnosti tohoto projektu nad běžnou míru návratnosti uplatňovanou daným podnikem v jiných investičních projektech podobného druhu, nebo jestliže tyto míry nejsou k dispozici, nemohla vést ke zvýšení míry vnitřní návratnosti projektu nad rámec kapitálových nákladů podniku jako celku nebo nad rámec míry návratnosti, kterou lze v daném odvětví běžně vysledovat.

(186) Výše uvedená pravidla o přiměřenosti podpory rovněž vyžadovala, aby bylo před poskytnutím podpory velkým podnikům splnění tohoto kritéria zkontrolováno a potvrzeno.

(187) V rozhodnutí o zahájení řízení Komise vyjádřila pochybnosti o tom, zda podpora poskytnutá velkým podnikům před jejím schválením Komisí byla v souladu s přístupem vycházejícím z čistých dodatečných nákladů podle bodů 95 až 97 pokynů z roku 2014 ([48]). V tomto ohledu Komise poznamenala, že jelikož lze (v dané fázi) předpokládat, že nebyl předložen hypotetický srovnávací scénář, nemohly české orgány zajistit, aby výše podpory odpovídaly čistým dodatečným nákladům na realizaci investice v dané oblasti, a to na základě srovnání se scénářem, kdy by podpora poskytnuta nebyla.

(188) Šetření potvrdilo, že velké podniky spolu se žádostí o podporu nepředložily hypotetický srovnávací scénář. České orgány proto neměly k dispozici informace, které by jim umožnily ověřit a potvrdit, že podpora je v souladu s přístupem vycházejícím z čistých dodatečných nákladů podle bodů 95 až 97 pokynů z roku 2014. Komise zdůrazňuje, že citované body 95 až 97 pokynů z roku 2014 ani žádný jiný bod těchto pokynů nestanovily alternativní způsob prokázání přístupu vycházejícího z čistých dodatečných nákladů. V důsledku toho se potvrzuje předběžná pochybnost týkající se toho, že přiměřenost podpory poskytnuté velkým podnikům nebyla zjištěna.

([48]) Viz 133. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

(189) Komise se proto domnívá, že podporu poskytnutou velkým podnikům před datem oznámení režimů podpory SA.50787 a SA.50837 nelze považovat za slučitelnou s vnitřním trhem na základě výjimky stanovené v čl. 107 odst. 3 písm. c) Smlouvy o fungování EU, neboť tato podpora nesplňovala podmínky existence motivačního účinku a přiměřenosti, jak jsou stanoveny v příslušných ustanoveních pokynů z roku 2014.

(190) Jeden z příjemců podpory (Lužanská zemědělská a.s.) ve svých připomínkách k rozhodnutí o zahájení řízení tvrdí, že navzdory skutečnosti, že ve formuláři žádosti o podporu z roku 2017 uvedl svou velikost jako velký podnik a že jeho postavení velkého podniku mělo být orgánům známo z jeho průvodních dokumentů, nebyl formálně vzato v době poskytnutí podpory v letech 2016 a 2017 velkým podnikem, a proto byla poskytnutá podpora slučitelná podle nařízení (EU) č. 702/2014 (107. bod odůvodnění). Tato společnost tvrdí, že se v červenci 2016 stala součástí společnosti Agrofert (velkého podniku), a proto v souladu se zněním čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení (EU) č. 702/2014 neztratila postavení malého a středního podniku po dobu následujících dvou let, tj. když v září 2016 a poté v září 2017 podávala žádost o podporu.

(191) Komise úvodem konstatuje, že společnost Lužanská zemědělská je v rozporu s vlastními žádostmi o podporu podanými v letech 2016 a 2017, které buď výslovně uvádějí její velikost jako velký podnik, nebo minimálně z jejích průvodních dokumentů mělo být orgánům její postavení velkého podniku známo. Již na základě těchto skutečností není následná změna postavení podniku důvěryhodná ani přijatelná. Jak uvedly české orgány, podpora velkým podnikům byla poskytnuta omylem (68. bod odůvodnění) a při následné správní kontrole nepovažovaly společnost Lužanská zemědělská a.s. za malý a střední podnik ([49]).

V každém případě Komise dodává, že takový výklad čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení (EU) č. 702/2014, jaký navrhuje společnost Lužanská zemědělská a.s., není v souladu s výkladem definice malých a středních podniků soudy Unie, který vychází ze zásady *effet utile*. Komise vysvětlila svůj výklad ustanovení čl. 4 odst. 2 a definice malých a středních podniků v rozhodnutí o zahájení řízení ([50]) (jak je připomenuto v 54. až 60. bodě odůvodnění). Toto zdůvodnění platí a nebylo zpochybněno Českou republikou ani žádnou třetí stranou.

(192) V rozhodnutí o zahájení řízení ([51]) dospěla Komise k závěru, že by bylo v rozporu se zásadou užitečného účinku poskytnout tento nástroj i podnikům, které překračují práh pro počet pracovníků nebo finanční práh z důvodu trvalé změny struktury, tj. v důsledku změny vlastnictví po fúzi nebo akvizici. Taková změna trvale zvyšuje příslušné prahy pro počet pracovníků nebo finanční prahy, a proto tyto proměnné již nepodléhají hospodářské výkonnosti společnosti. Komise se domnívá, že v takovém případě ekonomická realita ukazuje, že daný podnik není skutečným malým a středním podnikem. Plyne z toho, že přestože tato konkrétní situace není definicí malých a středních podniků v čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení (EU) č. 702/2014 konkrétně postižena, na základě mimo jiné také judikatury soudů Unie a zásady *effet utile* by tento podnik neměl po trvalé změně vlastnictví z postavení malého a středního podniku těžit.

(193) Pokud podnik překračoval příslušné stropy pro malé a střední podniky v důsledku trvalé změny struktury nebo vlastnictví po fúzi nebo akvizici, je relevantním okamžikem pro posouzení okamžik transakce (kdy se podnik stal trvalou součástí většího podniku), a nikoli okamžik účetní závěrky žádajícího právního subjektu.

(194) V souladu s tímto výkladem Komise konstatuje, že společnost Lužanská zemědělská a.s. (ani jakýkoliv jiný příjemce z řad velkých podniků) se nemůže dovolávat ustanovení čl. 4 odst. 2 přílohy I nařízení (EU) č. 702/2014, aby odůvodnila svou velikost jako malý a střední podnik v okamžiku podání žádostí o podporu v letech 2016 a 2017. Komise se naopak domnívá, že se společnost Lužanská zemědělská a.s. stala velkým podnikem v okamžiku, kdy se stala trvalou součástí společnosti Agrofert, a nikoli až poté, co v důsledku této změny vlastnictví překročila práh pro počet pracovníků nebo finanční práh uvedený v článku 2 uvedené přílohy ve dvou po sobě následujících účetních obdobích. Proto se na společnost Lužanská zemědělská a.s. (ani na jakéhokoliv jiného příjemce z řad velkých podniků) nevztahuje bloková výjimka podle nařízení (EU) č. 702/2014 (protože článek 14 uvedeného nařízení se vztahuje pouze na malé a střední podniky a podpora nemohla být považována za podporu *ad hoc* poskytnutou velkým podnikům) (144., 147. a 148. bod odůvodnění) a podpora je jak protiprávní, tak neslučitelná.

([49]) Viz 104. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.
([50]) Viz 108. až 113. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.
([51]) Viz 112. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

8. **ZÁVĚR**

(195) Komise dospěla k závěru, že podpora poskytnutá velkým podnikům ve formě přímých dotací představuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU. Komise se domnívá, že Česko zavedlo režimy podpory SA.50787 a SA.50837 protiprávně, jelikož poskytlo podporu velkým podnikům před jejich oznámením v rozporu s čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.

(196) Z předcházející analýzy dále vyplývá, že tuto podporu nelze prohlásit za slučitelnou s vnitřním trhem.

(197) Z toho vyplývá, že státní podpora, kterou Česko poskytlo velkým podnikům na základě režimů SA.50787 a SA.50837 před jejich oznámením, je protiprávní a neslučitelná s vnitřním trhem.

9. **NAVRÁCENÍ**

(198) Podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy o fungování EU a ustálené judikatury soudů Unie je Komise oprávněna rozhodnout, že dotyčný členský stát musí podporu upravit či zrušit, jestliže shledá, že tato podpora je neslučitelná s vnitřním trhem ([52]). Soudy Unie rovněž opakovaně rozhodly, že povinnost členského státu zrušit podporu, kterou Komise prohlásila za neslučitelnou s vnitřním trhem, slouží k obnovení dřívějšího stavu ([53]).

(199) Soudy Unie v tomto ohledu stanovily, že tohoto cíle je dosaženo, jakmile příjemce vrátí částky poskytnuté formou protiprávní podpory, čímž ztrácí výhodu, kterou měl na vnitřním trhu ve vztahu ke svým konkurentům, a obnoví se stav, který předcházel poskytnutí podpory ([54]).

(200) V souladu s touto judikaturou stanoví čl. 16 odst. 1 nařízení (EU) 2015/1589, že „*[j]e-li v případech protiprávní podpory přijato záporné rozhodnutí, Komise rozhodne, že dotyčný členský stát učiní všechna nezbytná opatření, aby příjemce podporu navrátil (dále jen „rozhodnutí o navrácení“). Komise nebude vyžadovat navrácení podpory, pokud by to bylo v rozporu s obecnými zásadami práva Unie.*“

(201) Česko je proto povinno získat zpět protiprávní a neslučitelnou podporu (195. a 196. bod odůvodnění) od všech příjemců, kteří byli v okamžiku poskytnutí této podpory velkými podniky, ledaže splňovala veškeré podmínky nařízení Komise (EU) č. 1408/2013 ([55]) nebo byla uplatněna obecná zásada práva EU, jak bylo tvrzeno v průběhu formálního šetření. Navrácení se vztahuje na období od data, kdy byla podpora dána k dispozici příjemci, až do jejího skutečného navrácení. Částka, která má být navrácena, zahrnuje úroky až do jejího skutečného navrácení.

Údajné uplatnění unijní zásady právní jistoty na danou věc

(202) České orgány již určily sedm příjemců z řad velkých podniků a zahájily příslušná řízení s cílem získat zpět protiprávní podporu poskytnutou v letech 2016–2017 v rámci jednoho nebo obou blokově vyňatých režimů podpory (69. bod odůvodnění). České orgány však tvrdí, že řízení o navrácení podpory nemohlo být ukončeno skutečným navrácením podpory od příjemců, a to z důvodů vysvětlených ve 117. až 119. bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí. České orgány se odvolávají na rozsudky vnitrostátních soudů a na vnitrostátní právní předpisy platné v době zahájení řízení o navrácení, konkrétně na § 15 odst. 3 písm. c) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, a dovolávají se přitom zásady právní jistoty.

([52]) Rozsudek ze dne 12. července 1973, Komise v. Německo, C-70/72, EU:C:1973:87, bod 13.
([53]) Rozsudek ze dne 21. března 1990, Belgie v. Komise, C-142/87, EU:C:1990:125, bod 66.
([54]) Rozsudek ze dne 17. června 1999, Belgie v. Komise, C-75/97, EU:C:1999:311, body 64 a 65.
([55]) Nařízení Komise (EU) č. 1408/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis* v odvětví zemědělství (Úř. věst. L 352, 24.12.2013, s. 9).

(203) Komise se domnívá, že ustanovení § 15 odst. 3 písm. c) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění platném v době zahájení řízení o navrácení podpory, bylo v rozporu s platnými pravidly Unie pro navrácení protiprávní podpory, jak jsou vyjádřena v četných rozsudcích soudů Unie doložených níže.

(204) Z judikatury soudů Unie vyplývá, že pokud byla na základě nařízení o blokové výjimce poskytnuta podpora navzdory tomu, že nebyly splněny podmínky pro přiznání výjimky podle uvedeného nařízení, byla uvedená podpora poskytnuta v rozporu s oznamovací povinností, a proto musí být považována za protiprávní ([56]). Státní podpory, na které se nařízení o blokové výjimce nevztahuje, nadále podléhají oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU ([57]).

(205) Podle této judikatury musí být čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU vykládán v tom smyslu, že uvedené ustanovení vyžaduje, aby vnitrostátní orgán požadoval z vlastního podnětu navrácení podpory, kterou poskytl na základě nařízení o blokové výjimce, pokud následně zjistí, že podmínky stanovené uvedeným nařízením nebyly splněny ([58]).

(206) Pokud vnitrostátní orgán zjistí, že podpora, kterou poskytl na základě nařízení o blokové výjimce, nesplňuje podmínky pro přiznání výjimky stanovené uvedeným nařízením, je povinností tohoto orgánu přijmout vhodná opatření, která umožní napravit protiprávnost poskytnutí podpor, aby tak příjemci podpory nebyla ponechána možnost s těmito podporami volně nakládat v období do vydání rozhodnutí Komise, včetně povinnosti požadovat z vlastního podnětu navrácení protiprávně poskytnuté podpory ([59]).

(207) Komise dále připomíná zásadu přednosti práva EU stanovenou judikaturou soudů Unie ([60]), podle níž má v případě rozporu mezi určitým aspektem práva EU a vnitrostátního práva právo EU přednost. Podle uvedené zásady jsou vnitrostátní soudy povinny zajistit plný účinek ustanovení práva EU, a to i tím, že v případě potřeby (z vlastního podnětu) odmítnou použít jakékoli protichůdné ustanovení vnitrostátních právních předpisů.

(208) Podle ustálené judikatury Soudního dvora jsou jak správní orgány, tak vnitrostátní soudy v rámci výkonu svých pravomocí povinny zajistit plný účinek ustanovení unijního práva, která mají přímý a závazný účinek pro orgány členských států ([61]).

(209) Komise dále poukazuje na to, že vnitrostátní soudy musí zohlednit právní situaci vyplývající z probíhajících řízení před Komisí, i když je jen prozatímní ([62]). To znamená, že zatímco probíhá vyšetřovací řízení, musí vnitrostátní soudy vyvodit právní důsledky ze samotného rozhodnutí o zahájení řízení a přijmout veškerá vhodná opatření k řešení případného porušení povinnosti nekonat.

(210) Komise rovněž připomíná judikaturu soudů Unie, v níž se uvádí, že vnitrostátní orgán, kterému byla předložena žádost o podporu, jež může spadat do působnosti nařízení o blokové výjimce, je povinen s ohledem na informace, které mu byly sděleny, pečlivě přezkoumat, zda požadovaná podpora splňuje všechny příslušné podmínky stanovené uvedeným nařízením, a tuto žádost zamítnout, pokud není splněna jedna z těchto podmínek ([63]).

([56]) Rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 87.
([57]) Rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 86.
([58]) Rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 95.
([59]) Rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, body 89 a 92.
([60]) Rozsudek ze dne 5. února 1963, Van Gend en Loos v. Administratie der Belastingen, C-26/62, EU:C:1963:1; rozsudek ze dne 15. července 1964, Costa v. E.N.E.L., C-6/64, EU:C:1964:51; rozsudek ze dne 9. března 1978, Amministrazione delle finanze dello Stato v. Simmenthal, C-106/77, EU:C:1978:49.
([61]) Rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar AS, C-349/17, EU:C:2019:172, body 90 a 91, a rozsudek ze dne 14. září 2017, The Trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, EU:C:2017:687, bod 54.
([62]) Rozsudek ze dne 21. listopadu 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 38.
([63]) Rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 93.

(211) Komise se domnívá, že ustanovení § 15 odst. 3 písm. c) zákona č. 218/2000 Sb., ve znění platném v době zahájení řízení o navrácení podpory, které bylo v aktuální věci uplatněno vnitrostátním soudem, brání účinnému provádění pravidel EU v oblasti navracení protiprávních a neslučitelných podpor, neboť výslovně vylučuje možnost účinného navrácení již vyplacené podpory, pokud důvodem navrácení bylo, že rozhodnutí o poskytnutí podpory bylo v rozporu s právem EU ([64]).

(212) Z ustálené judikatury soudů EU vyplývá, že zásady přednosti a účinnosti práva Evropské unie znamenají, že se členské státy a příjemci podpory nemohou dovolávat zásady právní jistoty za účelem omezení navrácení podpory v případě rozporu mezi vnitrostátním právem a právem Evropské unie. V takovém případě má právo Evropské unie přednost a vnitrostátní předpisy musí zůstat nepoužity nebo se musí vykládat způsobem, který chrání účinnost práva Evropské unie ([65]).

Údajná existence legitimního očekávání třetích stran

(213) Příjemci z řad velkých podniků, kteří předložili připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení, ve svých podáních Komisi tvrdili, že rozhodnutí českých orgánů o poskytnutí podpory vyvolala legitimní očekávání, pokud jde o slučitelnost podpory. Uvedli několik faktorů, které podle jejich názoru prokazují, že mohli oprávněně očekávat, že podpora, která jim byla poskytnuta, splňuje všechny platné podmínky. Většina třetích stran argumentovala tím, že si české orgány byly v době poskytnutí podpory plně vědomy jejich postavení jako velkých podniků a že podpora byla přiměřená a měla motivační účinek, přestože neexistoval hypotetický srovnávací scénář. Podle třetích stran české orgány opakovaně kontrolovaly, zda jsou podmínky pro poskytnutí podpory dodržovány, a nepoukázaly na žádné nedostatky (před tím, než ověření *ex post* určilo, že se nejedná o malé a střední podniky, a proto byla podpora poskytnuta chybně (78. až 110. bod odůvodnění)).

(214) Komise připomíná, že podle ustálené judikatury ([66]) se práva na ochranu legitimního očekávání může domáhat každý, kdo se ocitne v situaci, kdy se prokáže, že správa EU vyvolala podložené naděje, pokud jde o poskytnutou podporu. Nicméně nikdo se nemůže dovolávat porušení zásady ochrany legitimních očekávání, pokud neexistují konkrétní ujištění poskytnutá ze strany správy. Poskytnutí státní podpory nemůže u třetích osob vyvolat legitimní očekávání, že tato podpora je řádná, pokud byla poskytnuta v rozporu s čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU ([67]).

(215) Komise konstatuje, že se argument legitimního očekávání vznesený třetími stranami v aktuální věci týká pouze a výhradně rozhodnutí vnitrostátních orgánů.

(216) V této souvislosti Komise připomíná, že vnitrostátní orgán, který poskytuje podporu na základě nařízení o blokové výjimce, nemůže být považován za orgán, který má pravomoc přijmout konečné rozhodnutí o tom, že neexistuje povinnost oznámit požadovanou podporu Komisi podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU ([68]).

(217) Pokud vnitrostátní orgán poskytne podporu na základě nesprávného použití nařízení o blokové výjimce, činí tak v rozporu s uvedeným nařízením a s čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU ([69]). Stejný závěr ohledně protiprávní podpory, která je v rozporu s čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU, vyplývá v této věci i z posouzení podpory, jak byla poskytnuta velkým podnikům před oznámením režimů SA.50787 a SA.50837.

([64]) § 15 odst. 3 písm. c) zákona č. 218/2000 Sb., ve znění účinném do 31. prosince 2021.
([65]) Rozsudek ze dne 5. října 2006, Komise v. Francie („Scott"), C-232/05, EU:C:2006:651, body 50 až 53.
([66]) Rozsudek ze dne 20. září 1990, Komise v. Německo, C-5/89, ECLI:EU:C:1990:320, body 13 a 14.
([67]) Viz např. rozsudek ze dne 1. července 2010, Italská republika v. Evropská komise, T-53/08, EU:T:2010:267; rozsudek ze dne 11. listopadu 2004, Demesa a Territorio Histórico de Álava v. Komise, spojené věci C-183/02 P a C-187/02, EU:C:2004:701; rozsudek ze dne 13. září 2010, Řecká republika a další v. Evropská komise, spojené věci T-415/05, T-416/05 a T-423/05, EU:T:2010:386.
([68]) Rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 101.
([69]) Rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 103.

(218) Z toho plyne, že v takové situaci nemůže poskytnutí podpory vnitrostátním orgánem vzbudit u příjemce této podpory legitimní očekávání ohledně její oprávněnosti ([70]).

(219) Kromě toho je na dotčených třetích stranách, aby projevily požadovanou obezřetnost a pečlivost a ujistily se, že právní předpisy EU byly dodrženy ([71]). Soudní dvůr potvrdil, že hospodářský subjekt, který postupuje s náležitou péčí, by měl být obvykle schopen určit, zda byl dodržen postup stanovený v článku 108 Smlouvy o fungování EU ([72]). V této věci příjemci z řad velkých podniků nezohlednili zejména skutečnost, že vnitrostátní právní základ odkazuje na článek 14 nařízení (EU) č. 702/2014, který se vztahuje pouze na malé a střední podniky (115. bod odůvodnění).

(220) S ohledem na toto zdůvodnění považuje Komise tvrzení třetích stran, že došlo k porušení jejich legitimního očekávání, za neopodstatněné. Zároveň se nelze dovolávat případných ujištění poskytnutých třetím stranám vnitrostátními orgány jakožto překážky navrácení protiprávní a neslučitelné podpory.

(221) S ohledem na výše uvedené argumenty se příjemci nemohou dovolávat obecných zásad práva EU, jako je legitimní očekávání a právní jistota, jakožto překážky navrácení neslučitelné podpory, která jim byla protiprávně poskytnuta. Komise se proto domnívá, že nic nebrání použití čl. 16 odst. 1 nařízení (EU) 2015/1589. Žádná obecná zásada práva Unie nebrání navrácení protiprávní a neslučitelné podpory zjištěné v rámci tohoto rozhodnutí.

(222) Komise proto dospěla k závěru, že české orgány jsou povinny přijmout veškerá vhodná opatření k navrácení již vyplacené podpory velkým podnikům s cílem obnovit hospodářskou situaci, v níž by se příjemci nacházeli, pokud by protiprávní a neslučitelná podpora nebyla poskytnuta.

(223) České orgány musí zajistit navrácení částek podpory uvedených v jednotlivých rozhodnutích o poskytnutí podpory příjemcům ([73]), kteří byli v době poskytnutí podpory velkým podnikem ve smyslu definice uvedené v příloze I nařízení (EU) č. 702/2014, a to včetně úroků z navracených částek. Úroky je třeba počítat od data, kdy byla podpora dána příjemci k dispozici, až do data jejího skutečného navrácení, v souladu s kapitolou V nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ([74]) ve znění nařízení Komise (EU) 2015/2282 ([75]).

(224) Pokud jde o příjemce, kterých se týká navrácení podpory, přestože již byli někteří příjemci identifikováni, nelze vyloučit, že se navrácení podpory může týkat i dalších příjemců. Komise proto vyzývá české orgány, aby toto rozhodnutí provedly a získaly zpět protiprávní a neslučitelnou podporu od veškerých příjemcům, kteří v době poskytnutí podpory nesplňovali podmínky definice malého a středního podniku stanovené v příloze I nařízení (EU) č. 702/2014.

([70]) Rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 106.
([71]) Viz např. rozsudek ze dne 13. června 2000, EPAC v. Komise, spojené věci T-204/97 a T-270/97, EU:T:2000:148.
([72]) Rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 98.
([73]) České orgány uvedly v rozhodnutích o vrácení dotace tyto částky podpory, které musí být vráceny. Komise připomíná, že v souladu s článkem 16 nařízení (EU) 2015/1589 budou muset být tyto částky podpory přepočteny, aby zahrnovaly úroky splatné od data, kdy byla protiprávní podpora k dispozici příjemci, do data jejího navrácení:
POMONA Těšetice: 1 400 000 CZK (60 000 EUR),
ÚSOVSKO EKO: 1 000 000 CZK (43 000 EUR),
ÚSOVSKO AGRO: 4 700 000 CZK (200 400 EUR),
SADY CZ: 2 100 000 CZK (80 200 EUR),
RBQ SADY: 11 331 000 CZK (483 000 EUR),
M+A+J: 260 000 CZK (11 000 EUR),
Lužanská zemědělská: 2 830 000 CZK (120 600 EUR).
([74]) Nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES (Úř. věst. L 140, 30.4.2004, s. 1).
([75]) Nařízení Komise (EU) 2015/2282 ze dne 27. listopadu 2015, kterým se mění nařízení (ES) č. 794/2004, pokud jde o formuláře pro oznamování státní podpory a informační listy (Úř. věst. L 325, 10.12.2015, s. 1).

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Opatření ve prospěch příjemců z řad velkých podniků působících v oblasti zemědělské prvovýroby na restrukturalizaci ovocných sadů a na vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách, která Česko protiprávně zavedlo před oznámením rozhodnutí K(2021) 41 v konečném znění, jsou v rozporu s čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU a představují státní podporu ve formě dvou režimů.

Článek 2

Státní podpora uvedená v článku 1, kterou Česko protiprávně zavedlo v rozporu s čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU, je neslučitelná s vnitřním trhem.

Článek 3

1. Česko zajistí, aby příjemci z řad velkých podniků navrátili neslučitelnou podporu uvedenou v článku 1.

2. Částky, které mají být navráceny, zahrnují úroky od data, kdy uvedené částky byly dány příjemcům z řad velkých podniků k dispozici, do data jejich skutečného navrácení.

3. Úroky se vypočtou jako složený úrok v souladu s kapitolou V nařízení (ES) č. 794/2004 ve znění nařízení (ES) č. 271/2008 ([76]).

Článek 4

1. Navrácení podpory uvedené v článku 1 proběhne okamžitě a účinně ([77]).

2. Česko zajistí provedení tohoto rozhodnutí ve lhůtě čtyř měsíců ode dne oznámení tohoto rozhodnutí.

Článek 5

1. Do čtyř měsíců ode dne oznámení tohoto rozhodnutí předá Česko Komisi tyto informace:

   — Úplný seznam příjemců z řad velkých podniků, kteří obdrželi podporu v rámci dvou režimů uvedených v článku 1,

   — výši celkové částky (jistinu podpory a úroky z navracené částky), kterou mají příjemci z řad velkých podniků navrátit,

   — podrobný popis již přijatých a plánovaných opatření pro splnění tohoto rozhodnutí,

   — dokumenty prokazující, že příjemcům z řad velkých podniků bylo nařízeno podporu navrátit.

2. Česko bude Komisi průběžně informovat o průběhu vnitrostátních opatření přijatých k provedení tohoto rozhodnutí až do úplného navrácení podpory uvedené v článku 1. Na žádost Komise neprodleně předá veškeré informace o již přijatých a plánovaných opatřeních pro dosažení splnění tohoto rozhodnutí. Poskytne také podrobné informace o částkách podpory a úrocích z navracených částek, které již příjemci z řad velkých podniků vrátili.

([76]) Nařízení Komise (ES) č. 271/2008 ze dne 30. ledna 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 794/2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES (Úř. věst. L 82, 25.3.2008, s. 1).

([77]) Ustanovení čl. 16 odst. 3 nařízení (EU) 2015/1589.

Článek 6

Toto rozhodnutí je určeno České republice.

V Bruselu dne 5. dubna 2024.

Za Komisi
Margrethe VESTAGER
výkonná místopředsedkyně